

کتابخانه تخصصی
دستبافته ها

@aratw

گروه بازرگانی دیبا نسج

عنوان:

واژگان رنگرزی و رنگها

تهیه و تنظیم:

علیرضا بنددار

اسفند ۱۳۹۳

ردیف		
1	AATCC	انجمن شیمیدانها و رنگرزیهای نساجی آمریکا. وبسایت آنها www.aatcc.org
2	A.B.S	پلاستیک؛ آکریلونیتریل بوتادین استایرن لوله ABS پلاستیکی یک جایگزین برای لوله های پی وی سی برای استفاده در shibori است.
3	acetate	سلولز استات
4	acetic acid	یک اسید آلی. اغلب (بندرت) اتانوئیک اسید نیز نامیده می شود. اسید استیک منجمد معمولا برای اهداف صنعتی به فروش می رسد. این اسید استیک تقریبا خالص (که تقریبا حاوی هیچ آبی نمی باشد)، بوی تندی دارد و قابل اشتعال است. منجمد نامیده می شود؛ زیرا در حدود دمای ۱۷ درجه سلسیوس فریز می شود. محلولهای غلیظ از استیک اسید خطرناک هستند، و باید با احتیاط رفتار شود. اسید استیک در بسیاری از فرآیندهای رنگرزی استفاده می شود. این بسیار ارزان تر از سرکه می باشد. اغلب ۵۶٪ محلول در آب می باشد. اسید استیک اسید ضعیفی است.
5	acid	یک ماده شیمیایی است که در آب PH کمتر از ۷ ایجاد می کند. اسیدهای زیادی در رنگرزی استفاده می شوند. آنها عبارتند از اسید استیک، اسید سیتریک، اسید فرمیک، اسید هیدروکلریک و اسید سولفوریک. چند ترکیب دیگر مانند سدیم بی سولفات و فرم سولفات آمونیوم از طریق هیدرولیز، اسید در محلول ایجاد می کنند. هنگامی که محلول اسیدها ساخته می شوند و یا اسیدهای غلیظ، رقیق می شوند، همیشه اسید را به آب اضافه می کنند و راه دیگری ندارد. این به این دلیل است که برخی اسیدها گرمای زیادی آزاد می کنند، زمانی که با آب مخلوط می شوند؛ بطوریکه اگر مقدار کمی آب به اسید اضافه گردد، امکان جوشیدن و پخش شدن آن در محیط وجود دارد.
6	acid, strong	اسیدهای قوی عملا در محلول یونیزه می شوند. تمامی اسیدها توسط HA ایجاد می شوند که در محلول بصورت H^+ (یا H_3O^+ - یون هیدروژن با مولکول آب ترکیب شده و یون هیدرونیوم را تشکیل می دهد) A^- . هیدروکلریک اسید و سولفوریک اسید اغلب اسیدهای قوی هستند. توجه داشته باشید که حتی در محلول های بسیار رقیق، این ها هنوز هم به عنوان اسیدهای قوی در نظر گرفته می شوند.
7	acid, weak	اسیدهای ضعیف بطور کامل در محلول یونیزه نمی شوند. برخی از اسیدها بصورت مولکولی باقی می مانند، بجای اینکه بطور کامل یونیزه شوند. اسید استیک و اسید سیتریک مورد استفاده، اسیدهای ضعیف هستند. اسید ممکن است از لحاظ فنی ضعیف است، اما هنوز هم قادر به ایجاد سوختگی های جدی پوست می باشد.
8	acid donor	ترکیبی که اگر هیدرولیز و یا شکسته شود به تشکیل اسید منجر می شود. در برخی از فرآیندهای رنگرزی و چاپ، که با رنگهای اسیدی صورت می گیرند، بهتر است در حمام رنگرزی و یا خمیر چاپ، PH خنثی و یا کمی اسیدی باشد، اما در فرآیندهای جوشیدن و بخار دادن اسیدها قوی تر می شوند. دهنده های اسید، مانند سولفات آمونیوم یا تارتارات آمونیوم اغلب برای این منظور استفاده می شود.

9	acid dye	کلاس بزرگی از رنگ های که از محلولهای اسیدی شکل می گیرند، برای الیاف پلی آمید به کار گرفته می شوند. این رنگهای مصنوعی برای پشم، ابریشم و نایلون استفاده می شود. آنها معمولا در حمام که ممکن است در محدوده اسیدی شدید تا خنثی، در دمای نزدیک جوش استفاده می شوند. اتصال بین رنگ و لیف می تواند کمپلکس باشد. پیوندهای یونی بین گروه بازی لیف و گروههای اسیدی رنگ شکل می گیرد، اما اتصالات شیمیایی دیگری نیز ایجاد می شود. بسیاری از رنگهای اسیدی، در تعدادی از زیر گروه عمده، با گسترده ای از خواص زیر را دارا می باشند. شامل رنگهای اسیدی شستشو سریع، رنگهای میلینگ، رنگهای سوپر میلینگ، رنگهای یکنواخت کننده، رنگهای پرمتالایز ۱:۱ و رنگهای پرمتالایز ۲:۱ می باشند (رنگهای پرمتالایز اغلب در کلاسی جدا از رنگهای اسیدی در نظر گرفته می شوند). جداسازی این گروهها اغلب مبهم می باشد. رنگهای اسیدی دارای ثبات نوری ضعیف تا عالی می باشند و از شیدهای کدر تا درخشان را ایجاد می کنند. رنگهای اسیدی ممکن است در مخلوط خوب عمل نکنند، حتی با رنگهایی از کلاس مشابه؛ بنابراین انتخاب رنگها نیازمند دقت می باشد.
10	acrylic	به پارچه مربوط می شود، الیاف مصنوعی که از ترکیبات اکریلو نیتریل شکل می گیرند. اکریلیک است که احتمالا محبوب ترین لیف مصنوعی برای نخ در بافندگی می باشد. اغلب برای لباسهای پشمی استفاده می شود. مداکریلیک، اکریلیکی است که شامل مونومرهایی است که خواص ضد شعله ایجاد می کنند. اکریلیک در حالت نرمال با رنگهای بازیک رنگرزی می شود. این فرآیند به مراقبت احتیاج دارد تا از آسیب رساندن به لیف جلوگیری شود.
11	affinity	جاذبه بین دو مورد؛ در رنگرزی، افینیت به معنای تمایل رنگ به لیف، بجای تمایل به حمام رنگرزی می باشد. رنگ با افینیت بالا به آسانی از محلول رنگ خارج می شود و باعث رنگ شدن لیف می شود. این لزوما بدان معنا نیست که اتصال بین رنگ و لیف قوی است. بصورت تکنیکی، افینیت در واحد انرژی بیان می شود. این تحت شرایط استاندارد تعیین می شوند، این غلط است که بگوییم تحت تاثیر مواد شیمیایی تغییر می کنند.
12	alginate	(یا آلجین) عصاره جلبک دریایی بعنوان غلظت دهنده سدیم آلجینات در خمیر چاپ و برخی مواقع در محلولهای غلیظ رنگرزی برای استفاده مستقیم بکار می روند. غلظت دهنده مناسبی برای رنگرای راکتیو می باشند، زیرا با آنها واکنش نمی دهد. تعدادی از آنها خصوصیات مختلفی دارند. ویسکوزیته پایین، برای کاهش مهاجرت محلولهای رنگ مطلوب هستند در حالیکه ویسکوزیته بالا، برای استفاده در خمیر چاپ مطلوب می باشند. این می تواند از PH های پایین تا خیلی بالا ژل ایجاد کند؛ بنابراین برای اغلب فرمولاسیون های خمیر چاپ مناسب نمی باشد.
13	alkali	زیرگروهی از بازها هستند؛ اغلب برای هر بازی استفاده می شود. اغلب بجای واژه بازی از واژه قلیایی برای محلولهای با PH بالاتر از ۷ استفاده می شود.

14	alum	اصطلاحی برای انواع مواد شیمیایی چند ترکیب وجود دارند که آلوم نامیده می شوند. یکی آلومینیوم پتاسیم سولفات می باشد، بقیه شامل آلومینیوم سولفات، آلومینیوم آمونیوم سولفات، کرومیوم پتاسیم سولفات می باشند. برخی آلوم ها در رنگرزی با رنگهای طبیعی بعنوان دندانه بکار می روند. آلومینیوم سولفات اغلب در مرمر کاری بکار می رود.
15	aluminum	Al آلومینیوم برای رنگرزی مناسب نمی باشد. این توسط اسیدها و بازها مورد حمله قرار می گیرد.
16	aluminum potassium sulfate	$AlK(SO_4)_2$ این آلوم در فروشگاه مواد غذایی یافت می شود.
17	aluminum sulfate	$Al_2(SO_4)_3$ هیدرولیز می شود به اسید کامل و الیاف سلولزی را در صورت داشتن زمان کافی تخریب می کند.
18	ammonia	گاز، NH_3 ، اغلب به محلول آمونیا در آب اشاره دارد؛ که آمونیاک مائی یا آمونیوم هیدروکسید (NH_4OH) گفته می شود. آمونیوم سولفات ماده شیمیایی جامدی است که اغلب با رنگهای اسیدی و پرمتالایز ۲:۱ استفاده می شود. از طریق هیدرولیز تجزیه می شود و همراه با بالارفتن دما، اسید به آرامی آزاد می شود؛ در شروع رنگرزی PH حمام نزدیک خنثی است و با پیشرفت رنگرزی بهبود می یابد.
19	ammonium hydroxide	مانند آمونیا
20	ammonium sulfate	$(NH_4)_2SO_4$ ؛ ماده شیمیایی جامدی که اغلب برای رنگهای اسیدی و متال کمپلکس ۲:۱ استفاده می شود. هیدرولیز شده و با افزایش دما بتدریج اسید آزاد می کند. به یکنواختی کمک می کند.
21	amylase	آنزیمی که کاتالیز می شود از شکسته شدن نشاسته در حال حاضر استفاده از آنزیم راهی صنعتی برای زدودن آهار نشاسته از منسوجات می باشد. واکنش با آنزیم ضرورتاً نشاسته را به شکر محلول در آب تبدیل می کند. متاسفانه آنزیم آمیلاز در نساجی سخت بدست می آید.
22	amylose	نشاسته ای که تشکیل شده است از زنجیرهای بلند بدون شاخه دی گلوکاپرانوز (شبه به گلوکز $C_6H_{12}O_6$)
23	amylopectin	نشاسته ای که تشکیل شده است از زنجیرهای بلند شاخه دار دی گلوکاپرانوز (شبه به گلوکز $C_6H_{12}O_6$)
24	aniline	C_6H_7N ، روغن آنیلین، بنزامین و آمینو بنزن نامیده می شود. آنیلین اغلب بعنوان مواد شیمیایی در سنتز رنگها استفاده می شود. تعداد محدودی از رنگها از مشتقات آنیلین می باشد. بدلیل سمی بودن، آنیلین با ترکیبات دیگر جابجا می شود برای سنتز رنگها.

25	anion	یونی با بار منفی بسیاری از مواد شیمیایی مورد استفاده در فرآورده‌های نساجی بصورت آنیون می باشند. وقتی مواد شیمیایی در محلول یونیزه می شوند، دارای بار منفی می گردند؛ اغلب رنگها آنیونیک هستند، سورفکتانت ها (شامل نرمکن ها و ...) می توانند آنیونیک باشند (بقیه کاتیونیک و غیر یونی هستند).
26	anhydrous	بدون آب بسیاری از مواد شیمیایی خشک در بخشی از ساختار کریستالی خود می تواند مقداری آب داشته باشد. بسیاری از مواد شیمیایی هیگروسکوپیک هستند.
27	antichlor	مواد شیمیایی استفاده شده برای خنثی سازی کلرین جداسازی کلرین از پارچه بسیار دشوار می باشد، احتمال آسیب رساندن به لیف وجود دارد. سدیم بی سولفیت برای خنثی سازی کلرین آب در حمام رنگرزی بکار می رود.
28	anti-migrant	یک افزودنی مورد استفاده در مخلوط رنگ و یا پیگمنت که باعث جلوگیری از گسترش رنگ مرطوب روی پارچه بکار می رود. ضد مهاجرت هایی که بعنوان غلظت دهنده محلولهای رنگرزی و خمیر چاپ مورد استفاده برای چاپ پارچه بکار می روند و باعث می شوند لبه ها بصورت ایده آل و بدون پخش شدگی شکل گیرند. سدیم آلجینات اغلب بدین منظور در فرآوردههای هنری استفاده می گردد.
29	azo	اشاره به یک ترکیب شیمیایی دارد که حاوی دو اتم نیتروژن با یک پیوند دوگانه بین آنها می باشد (N=N-). آزو برای طبقه ای از رنگها با چنین ساختار شیمیایی بکار می رود. رنگهای آزو در بین کلاسهای رنگی مستقیم، اسیدی، بازی، راکتیو و دیسپرس یافت می شوند. رنگهای با یک پیوند آزو اغلب مونو آزو نامیده می شوند. رنگهایی که دو و یا سه پیوند آزو را دی آزو و یا تری آزو می گویند. آزو با آزوئیک اشتباه نشود.
30	azoic dye	بطور کلی به طبقه ای از رنگها بر اساس روش استفاده گفته می شود؛ گاهی اوقات رنگهای نفتلی نیز می گویند. رنگهای آزوئیک در واقع درون لیف بصورت شیمیایی سنتز می شوند. جزء رنگها نیستند، رنگدانه های محلول هستند. جزء محلول نفتل برای لیف بکار می رود، سپس محلول نمک دی آزو برای بهبود رنگ استفاده می شود. رنگهای آزوئیک نوعی از رنگ می باشد، و بطور کلی رنگهای آزو نمی باشند.
31	baking soda	سدیم بی کربنات
32	barré	یک نوار مانند در پارچه رنگ شده جذب رنگ برخی الیاف مصنوعی بخصوص نایلون می تواند تحت تاثیر شرایط متغیر قرار گیرند، زمانی که لیف ساخته می شود. در صورتی که نخ ها در حین تبدیل شدن به پارچه دچار همین تغییر شرایط شوند، پارچه پس از رنگرزی بصورت رگه رگه با شیدهای تیره و روشن و تفاوت جزئی فام در می آید. نایلون اغلب بجای رنگهای اسیدی، با رنگهای دیسپرس رنگرزی می شود. زیرا پوشش بهتری ایجاد می

		کنند.
33	base	ترکیبات شیمیایی که در محلولها PH بالای ۷ ایجاد می کنند؛ قلیا اغلب بعنوان هم معنی آن بکار می رود و اسید هم مخالف آن می باشد. بازی که بیشترین استفاده در رنگرزی را دارد، سدیم کربنات (سودا اش) می باشد. بازهای دیگر شامل سدیم بی کربنات، تری سدیم فسفات و سدیم هیدروکسید می باشند. بازهای قوی می توانند به پوست آسیب برسانند.
34	base, strong	باز قوی بطور کامل در محلول یونیزه می شود . سدیم هیدروکسید باز قوی ای می باشد که اغلب در فرآیندهای نساجی بکار می رود.
35	base, weak	باز ضعیف بطور کامل در محلول یونیزه نمی شود. برخی از بازهای ضعیف در محلول بصورت مولکولی باقی می مانند. اگر BOH بعنوان باز در نظر گرفته شود، مقداری بصورت BOH در محلول باقی می ماند و مقداری بصورت B^{+} و OH^{-} یونیزه می شود. سدیم کربنات و سدیم بی کربنات نمونه ای از بازهای ضعیف هستند.
36	basic dye	رنگهایی که با گروههای اسیدی در لیف واکنش می دهند؛ برخی اوقات رنگهای کاتیونیک می گویند. رنگهای بازیگ اغلب برای الیاف اکریلیک بکار می روند، اگرچه ممکن است آنها برای برخی از انواع پلی استر، برخی از انواع نایلون و گاهی اوقات برای الیاف پروتئینی بکار روند. محدوده وسیعی از رنگهای روشن را ایجاد می کند. ثبات رنگی عالی روی الیاف اکریلیک ایجاد می کند، ثبات رنگی ضعیفی روی الیاف طبیعی ایجاد می کند.
37	bast fibres	الیاف سلولزی که از ساقه گیاه بدست می آیند.
38	batch(ing)	در رنگرزی اقتصادی، بچ کردن در ادامه پد کردن صورت می گیرد. در تکنیکهای رنگرزی هنری، بچ کردن اغلب برای تکنیکهای کاربری مستقیم استفاده می شود.
39	bifunctional reactive dye	رنگ راکتیوی است که در یک مولکول بیش از یک گروه فعال دارد. این رنگها برای قابلیت رنگرزی بهتر الیاف طراحی شدند. میزان رنگ فیکسه شده به لیف را نسبت به هیدرولیز شدن افزایش می دهد. دمای رنگرزی آنها حدود ۶۰ درجه سلسیوس می باشد.
40	binder	ماده ای که معمولاً بی رنگ است، و برای اتصال پیگمنت به پارچه بکار می رود. ببندرها کمتر و یا بیشتر از چسب برای قرار دادن پیگمنت در محلی استفاده می شوند. رنگها (پیتها) شامل پیگمنت های مخلوط با ببندر می باشد. ببندرها ی زیادی که در رنگهای (پیتها) نساجی استفاده می شوند، پلیمرهای اکریلیکی می باشند.
41	black	بدین منظور در واژه نامه قرار گرفته که بدست آوردن آن دشوار می باشد. برخی از گروههای رنگرزی مانند رنگهای راکتیو، که در آنها رنگ خالص سیاه وجود ندارد. مشکی ها توسط مخلوطی از رنگهای مختلف بدست می آیند، اغلب با نسبت زیادی از نیوی بلو شروع می شود، برای دستیابی به یک مشکی کدر رنگهای با شیدهای قوی تر بکار می روند. این غیر معمول نیست که با ۶ الی ۱۰ درصد OWG دیده شود. رنگهای سولفور بطور گسترده و اقتصادی برای رنگرزی پارچه های پنبه ای مشکی بکار می رود.
42	blacklight	طول موجی در حد ۳۶۵ نانومتر؛ لامپ های مشکی روشن که در آنها لوله فلورسنتی قرار گرفته و بنفش

		خیلی تیره دیده می شود، برای شناسایی پول تقلبی در فروشگاههای لوازم تحریر بکار می رود.
43	bleach, chlorine	محلول از هیپوکلریت سدیم در آب، یک اکسید کننده که در سفیدگری استفاده می شود. سفید کننده کلرین خانگی سدیم هیپوکلریت ۵٪ می باشد که بطور مناسب رقیق شده و می تواند برای سفید کردن پارچه های پنبه ای قبل از رنگرزی بکار رود. سفیدگری با کلرین می تواند به الیاف سلولزی آسیب برساند. اگر قدرت و مدت زمان در معرض قرار گرفتن محدود باشد و PH در حدود ۹/۵ باشد، می تواند مناسب باشد. محصولات بایستی بطور کامل شسته شوند قبل از اینکه با کلرین سفیدگری شوند؛ در غیر اینصورت ناخالصی ها باعث ایجاد رنگ زرد شده و از بین بردن آن بسیار دشوار می باشد. آنتی کلر بایستی برای اطمینان از خنثی سازی کامل بکار رود. سفید کننده کلرین نباید با اسیدها مخلوط شوند، زیرا باعث آزاد شدن گاز کلرین می شود. استفاده از سفید کننده کلرین روی الیاف پشم، ابریشم و اسپاندکس باعث آسیب رساندن به آنها می گردد. بصورت صنعتی کلر دی اکسید اغلب بمنظور سفیدگری بکار می رود.
44	bleach, oxidizing	سفید کننده بر پایه اکسید کننده ها مانند هیدروژن پراکسید و سدیم هیپوکلریت. بیشتر کاربری های سفید کننده در منازل از این دسته می باشد.
45	bleach, oxygen	سفید کننده ای بر پایه هیدروژن پراکسید یا مشتقات شیمیایی هیدروژن پراکسید. سفید کننده های اکسیژنی نسبت به سفید کننده های کلر آسیب کمتری به لیف می رسانند. سفید کننده های پودری خشک و دترجنت ها از این دسته می باشند و بصورت ترکیبات پراکسیژن می باشند، مانند سدیم پرورات، سدیم پرکربنات یا پتاسیم مونوپرسولفات.
46	bleach, reducing (or reductive)	ترکیبات سفید کننده و یا دی کلروزاسیون که بر پایه مواد احیاء کننده می باشند. نوع سفید کننده آن بمنظور زدودن و یا بدون بار کردن بکار می رود معمولا آنها به لیف آسیب نمی رسانند، اگرچه در فرآیندهای با PH و دمای خاص احتمال آسیب رساندن به لیف وجود دارد. پشم اغلب توسط احیاء کننده ها سفیدگری می شود. تیو اوره دی اکسید و سدیم هیدروسولفیت دو ترکیبی هستند که برای سفیدگری احیاء بکار می روند.
47	boil	دمایی که در آن محلول در فشار اتمسفر شروع به بخار کردن می کند. در رنگرزی گاهی اوقات برای تمیز از جوشیدن تحت فشار، جوش اتمسفر نامیده می شود. در سطح دریا نقطه جوش ۱۰۰ درجه سلسیوس و در سطح بالاتر از دریا، نقطه جوش کاهش می یابد. املاح موجود در آب باعث افزایش نقطه جوش می شوند. برای رسیدن به دمای بالاتر از جوش بایستی از دستگاههای با فشار بالا استفاده گردد. مانند رنگرزی پلی استر با رنگهای دیسپرس در شرایط HT.
48	bond	پیوند هیدروژنی، پیوند یونی، پیوند کووالانسی و نیروهای واندروالس. بطور کلی پیوند هیدروژنی ضعیفترین، پیوند یونی حد میانه و پیوندهای کووالانسی قوی ترین می باشند. نیروهای واندروالس اغلب مورد ویژه ای هستند.
49	burn-out paste	هم معنی etechant
50	British gum	هم معنی دکسترین

51	buffer	در شیمی، ترکیبی که در برابر تغییر PH مقاوم است (زمانی که مقداری اسید یا باز به محلول اضافه می گردد PH آن تغییر نمی کند). بافرها از تغییر محسوس PH حمام رنگرزی جلوگیری بعمل می آیند؛ مانند سدیم استات.
52	Calgon T	نام تجاری هگزامتافسفات. محصولات نرم کننده آب که با نام کالگون خریداری شدن شامل افزودنی هایی مانند سورفکتانت ها می باشند.
53	carbonizing	تکمیل پشم با اسید و حرارت بمنظور حذف مواد گیاهی. آماده سازی پشم گاهی اوقات شامل تکمیل پشم با اسید سولفوریک می شود. اسید داغ باعث تخریب و یا کربونیزه کردن پشم می شود.
54	carboxymethyl starch	نشاسته اصلاح شده (اثر نشاسته) کربوکسی متیل نشاسته مفداری گروههای هیدروکسیل جابجا شده با کربوکسی متیل سلولز دارد که حلالیت و پایداری خمیرها را افزایش می دهد. این ترکیب برای استفاده بعنوان غلظت دهنده در چاپ رنگهای دیسپرس و رنگهای خمی بکار می روند. این اغلب در برابر سفیدگری با کلرین مقاوم می باشد. Monagum یک نام تجاری است.
55	carrier	با توجه به رنگهای دیسپرس، مواد شیمیایی که کمک می کند رنگرزی در دمای متوسط صورت گیرد. بمنظور رنگرزی پلی استر با رنگهای دیسپرس در دمای جوش بایستی از کریر استفاده گردد. کریر باعث متورم شدن لیف و نفوذ رنگ می گردد. کریر در نهایت پس از رنگرزی بطور کامل از لیف تبخیر می گردد. بدلیل ناسازگاری با محیط زیست و ضررهای آن، در حال حاضر کمتر از آن استفاده می شود.
56	catalyst	ماده شیمیایی که سرعت واکنش را افزایش می دهد بدون اینکه خودش در واکنش شرکت کند. کاتالیزت ها اغلب در رنگرزی استفاده نمی شوند ولی در آماده سازی و تکمیل پارچه مورد استفاده قرار می گیرند.
57	cation	یونی با بار مثبت بسیاری از مواد شیمیایی مورد استفاده در فرآیندهای نساجی کاتیونیک می باشند، بدین معنی که وقتی در محلول یونیزه می شوند بار مثبت ایجاد می کنند. بسیاری از سورفکتانت ها کاتیونیک هستند همانند مواد شیمیایی بکار رفته در تکمیل ها.
58	cationic dye	مانند رنگهای بازیک
59	caustic	اشاره دارد به ماده شیمیایی که پوست را می سوزاند. می تواند اسیدی یا قلیایی باشد، در رنگرزی سوزآور اغلب مخفف سود سوزآور بکار می رود (سدیم هیدروکسید).
60	caustic soda	سدیم هیدروکسید
61	cellulase	آنزیمی که فروپاشی سلولز را سرعت می بخشد. آنزیم های سلولاز بمنظور ضد پرز کردن و دی فیبریله کردن پارچه های پنبه ای بکار می روند. این ماده بعنوان نرم کننده پارچه پنبه ای و یا بمنظور سنگ شور کردن جین بکار می رود. این آنزیم ها بسختی

		بدست می آیند.
62	cellulose	پلیمری است با تعداد زیادی از واحدها که فرمول شیمیایی $C_6H_{10}O_5$ دارند. سلولز پلی ساکارید ساختاری است که توسط گیاهان ساخته می شود. منسوجات سلولزی شامل پنبه، رامی، چتایی و کنف می باشند. رایون لیف سلولزی بشر ساخت می باشد (در حقیقت الیاف سلولزی بازیافتی هستند - ماده اولیه سلولز طبیعی می باشد). هر واحد از مولکول سلولز تعداد زیادی گروه هیدروکسیل دارد. اینها محلهای اتصال با رنگهای راکتیو هستند.
63	cellulose acetate	سلولزی که در آن اکثر گروههای هیدروکسیل (OH) جای خود را به گروههای استیل ($OOCH_3$) داده اند. سلولز استات معمولاً با رنگهای دیسپرس در دما ۸۰ تا ۹۰ درجه سلسیوس رنگرزی می شود. در شرایط قلیایی به آسانی آسیب می بینند و اگر جوشیده شوند جلای خود را بمقدار زیادی از دست می دهند.
64	Celsius scale	مقیاس درجه حرارت که در آن نقطه انجماد صفر و نقطه جوش ۱۰۰ می باشد. سابقاً سانتیگراد نامیده میشد. $^{\circ}F = (^{\circ}C * 9/5) + 32$
65	chelating agent	مانند sequestering agent
66	chlorination of wool	تکمیل پشم با ترکیبات کلرین باعث بهبود جذب رنگ و مقاومت در برابر جمع شدگی می شود. کلریناسیون با استفاده از ترکیبات کلر آلی انجام می شوند، اغلب برای کلرینه کردن استخرهای کوچک بکار می روند.
67	chromophore	یک ترکیب رنگی، به طور معمول به معنی بخشی از یک مولکول آلی بزرگتر است که باعث می شود رنگی بنظر می رسد. رنگها معمولاً یک کروموفور دارند که بصورت شیمیایی به ساختارهایی که به لیف افینته دارند یا در آب حل می شوند. ساختار کروموفور در کلاسهای رنگی و پیگمنها یافت می شود.
68	chrome dyes	رنگهایی برای پشم که ترکیبات کرومیوم بعنوان دندانه بکار میروند. این رنگ بخش وسیعی از رنگهای دندانه ای را شامل می شود.
69	chromium	عنصر فلزی که پایه بخشی از ترکیبات را تشکیل می دهد؛ اغلب بعنوان دندانه ها، یا بخشی از ساختار مولکولی رنگهای پرمتالایز می باشد. پتاسیم دی کرومات معمولاً بعنوان دندانه استفاده می شود. ترکیبات کرومی سمی و برخی سرطان زا هستند. بایستی با آگاهی کامل از آن استفاده کرد.
70	Cibacron® F	گروهی از رنگهای راکتیو پیشرفته و تولید شده توسط مواد شیمیایی CIBA. این گروه از رنگها وانش پذیری کمتری نسبت به رنگهای گروه MX دارند و در دمای ۵۰ تا ۶۰ درجه سلسیوس بکار می روند. متاسفانه بدلیل سیاستهای شرکت CIBA کمتر در اختیار نساجها قرار می گیرد.
71	citric acid	اسید آلی جامد؛ ($HOC(=O)CH_2COOH$) ₂ (or $C_6H_8O_7$) ، ۲- هیدروکسی- ۱،۲،۳- پروپان تری کربوکسیلیک اسید. اسید سیتریک گاهی اوقات در رنگرزی به عنوان جایگزینی برای سایر مواد شیمیایی مانند اسید استیک استفاده می شود. برای نگهداری و استفاده مناسب است اما گرانتر می باشد. اسید ضعیفی است که PH ۲

		تا ۳ ایجاد می کند. در چاپ الیاف سلولزی با رنگهای راکتیو بعنوان ماده مقاوم بکار می رود.
72	cloud point	دمایی که در آن ترکیبات در محلول رسوب می شوند. اغلب ترکیبات محلول در آب، با افزایش دما، حلالیتشان افزایش پیدا می کند. در دمای نقطه ابری شدن، محلول از حالت شفاف به حالت ابری تغییر شکل پیدا می کند و تاثیر سطح فعال ها (سورفکتانتها) کاهش پیدا می کند.
73	Colour Index	انجمن شیمیدانها و رنگرزه های نساج امریکا و بریتانیا. کالر ایندکس حاوی اطلاعاتی در زمینه ساختارها، طبقه بندی ها، تولیدکننده ها و فرایندها دارد.
74	copper sulfate	CuSO ₄ اغلب سولفات مس دوظرفیتی نامیده می شود (مس دو سولفات خوانده می شود) یا کوپریک اسید. ترکیب مس گاهی اوقات بعنوان دندانه استفاده می شود بخصوص برای رنگهای طبیعی. رنگهای مستقیمی که پس از رنگرزی با سولفات مس تکمیل می شوند ثبات نوری بیشتری دارند.
75	covalent bond	یک پیوند شیمیایی که در آن جفت الکترون بطور نسبتا مساوی بین دو اتم جفت می شوند. پیوندهای کووالانس بین الیاف و رنگهای راکتیو شکل می گیرند. قوی ترین پیوند شیمیایی و باعث ثبات شستشویی عالی رنگهای راکتیو می باشند.
76	cream of tartar	مانند پتاسیم بی تارتارات
77	crocking	انتقال رنگ از پارچه رنگ شده یا چاپ شده توسط سایش. این انتقال از پارچه رنگ شده به پارچه رنگ نشده، زمانیکه پارچه مرطوب است، صورت می گیرد.
78	cyan	رنگ آبی ته سبز. فیروزه ای رنگی کاهشی است؛ این رنگ مایل به آبی در اغلب فرآورده های چاپ مانند چاپ جوهرافشان بکار می رود. در گروه رنگهای راکتیو MX، فیروزه MX-G فیروزه ای بسیار خوبی ایجاد می کند.
79	defibrillation	زدودن فیبریل ها از سطح پارچه. الیاف تکی که از سطح نخهای تشکیل دهنده پارچه بیرون زده اند، ظاهر نامناسبی را ایجاد می کنند. فیبریله کردن نتیجه فرآیند مرطوب با تلاطم بالاست. در الیاف سلولزی از آنزیم آمیلاز جهت زدودن فیبریلها از منسوجات رنگ شده استفاده می شود.
80	density	اندازه گیری خواص فیزیکی ماده، نسبت جرم ماده به حجم آن.
81	depth of shade	نسبت وزن رنگ به وزن منسوجات رنگ شده، معمولا برحسب درصد بیان می شود. میزان رنگ owg. عمق رنگ (DOS) راه خیلی خوبی برای مقایسه میزان تاریکی یا شدت رنگ پارچه های تکمیل شده نمی باشد که این امر به تفاوت فام های گروه های رنگی و تفاوت گروه های رنگی منجر می شود. تولید کنندگان رنگ برای یک رنگ مشخص در کاتالوگ ها، یک یا دو عمق از شید را اغلب بین ۱ تا ۴ درصد قرار می دهند؛ بغیر از رنگهای مشکی و سفید که بطور معمول بین ۳ تا ۶ درصد می باشد.
82	desizing	زدودن آهار از پارچه. آهارگیری یک مرحله مهم قبل از رنگرزی پارچه می باشد، زیرا آهار می تواند با جذب رنگ تداخل داشته باشد. اغلب مواد آهار به سادگی شسته می شود. نشاسته معمولا بعنوان آهار استفاده می شود و

		زدودن آن نسبتا دشوار می شود. آنزیم آمیلاز اغلب برای حذف نشاسته در صنعت مورد استفاده قرار می گیرد. بسیاری از آهارها بسادگی و با شستشوی آب گرم از بین می روند.
83	dextrin	نشاسته اصلاح شده. دکسترین بعنوان غلظت دهنده در برخی فرآورده های چاپ نساجی استفاده می شود. چندین دکسترین یا خصوصیات مختلف وجود دارند. دکسترین ممکن است صمغ انگلیسی نامیده شود، اما برخی از کارگران آنرا بصورت جداگانه می شناسند.
84	diluent	ماده شیمیایی جامد یا مایعی که برای رقیق کردن دیگری بکار می رود. سدیم سولفات اغلب بعنوان رقیق کننده برای رنگهای خشک استفاده می شوند.
85	direct application	معمولا برای حالتی در نظر گرفته می شود که محلول رنگ را از طریق چاپ و اسپری کردن به پارچه انتقال می دهند.
86	direct dye	طبقه ای از رنگ بر اساس پایه روش کاربرد؛ ضرورتا با غوطه ورسازی لیف در محلول رنگ، بدون نیاز به سایر مواد شیمیایی، پیوند بین رنگ و لیف ایجاد می گردد (اگرچه ممکن است مواد شیمیایی بمنظور رمق کشی بهتر استفاده شوند). رنگهای مستقیم سابتنیویته بالایی دارند، اما پیوند ضعیفی با الیاف برقرار می کنند و این امر ثبات شستشوی پایین آنرا موجب می شود. ثبات نوری از ضعیف تا خیلی خوب دارند. فیکسه کننده بمنظور بهبود ثبات شستشویی بکار می رود. شفافیت در رنگهای مستقیم محدود می باشد.
87	discharge	حذف موضعی رنگ از پارچه. استفاده می شود برای زدودن رنگ از پارچه در فرآیند چاپ و سایر فرآورده های مشابه. فرآورده های دیس شارژ صنعتی از مواد احیاء کننده مانند تیو اوره دی اکسید، سدیم فرمالدئید سولفوکسیلات، روی فرمالدئید سولفوکسیلات کلرید قلع استفاده می کنند.
88	disperse dye	رنگی که اغلب تماما در آب نامحلول است. رنگهای دیسپرس در حمام رنگ بصورت ذرات میکروسکوپی سوسپانسیون (معلق) و پراکنده وجود دارند و مقدار بسیار جزئی از آن در آب حل می شود. تنها رنگهایی هستند که روی پلی استر معمولی موثر هستند. برخی از انواع آن برای نایلون و استات بکار می روند. پلی استر رنگریزی می شود با رنگهای دیسپرس توسط کریر در دمای جوش، حرارت دادن مایع تا ۱۳۰ درجه سلسیوس (که به فشار بالا نیاز دارد). رنگریزی ترموزول، جایی که پارچه با محلول رنگ پد می شود، سپس خشک شده، و بمدت ۹۰ ثانیه در حرارت ۲۰۰ درجه سلسیوس قرار می گیرد (این روش برای پلی استر و مخلوط پلی استر- پنبه بکار می رود. رنگهای دیسپرس در سفیدگری مقاوم هستند. نایلون در دما ۱۰۰ درجه سلسیوس یا کمتر، بدون استفاده از کریر، رنگریزی می شوند، اما ثبات شستشویی متوسطی دارند. رنگهای دیسپرس اغلب در چاپ سابلمیشن الیف مصنوعی استفاده می شوند.

89	dope dyeing	رنگ کردن پلیمر قبل از تولید لیف. رنگرزی توده اصطلاح دقیق تری می باشد. برخی پلیمرهای مصنوعی مانند پلی پروپیلن (PP) بعد از اینکه به الیاف تبدیل می شوند قابل رنگرزی نمی باشد، و با اضافه کردن پیگمنت به مواد مذاب تنها روش موجود می باشد؛ در این حالت ثبات شستشویی و ثبات نوری بالاتری نسبت به تمام فرآیندهای رنگرزی ایجاد می گردد.
90	DOS	عمق شید
91	dye	در نساجی رنگهای محلول بصورت مولکولی به لیف متصل می شوند، دقیقاً برعکس پیگمنت که توسط بیندر به لیف متصل می شود. رنگها توسط تکنیکهای کاربردی مورد استفاده و ساختار شیمیایی آنها طبقه بندی می شوند. رنگ اسیدی، آزوئیک، بازیک، مستقیم، دیسپرس، راکتیو، گوگردی و خمی. تمامی رنگهای تجاری مواد شیمیایی آلی هستند.
92	dye activator	در هنگام استفاده از رنگهای راکتیو در محیط قلیایی بکار می رود؛ سود سوز آور می باشد.
93	EDTA	اتیلن دی آمین تترا استیک اسید. EDTA به شکل اسیدی، یا نمکهای سدیم وجود دارد. ممکن است برای رنگهای پرمتالایز مناسب نباشد، زیرا میتواند فلز را از رنگ جدا کند.
94	electrolyte	ماده ای که رسانایی الکتریکی در محلول ایجاد می کند، زمانیکه در آب حل می شود. الکترولیتها به شکل یون در محلول در می آیند. غوطه ور شدن الیاف در آب باعث ایجاد بار منفی در سطح آن می شود. اغلب رنگها آنیونیک هستند، بنابراین الیاف تمایل به دفع رنگ دارند. حضور الکترولیت در حمام رنگرزی کمک می کند تا بر این دافعه غلبه کرده و رنگ به سطح لیف برسد. مهمترین الکترولیت در رنگرزی سدیم کلریت (نمک معمولی) می باشد. سدیم سولفات نیز گاهی اوقات استفاده می شود. اسیدهای مورد استفاده با رنگهای اسیدی نیز به عنوان الکترولیت رفتار می کنند.
95	enzyme	پروتئینی که بعنوان کاتالیزور در واکنشهای بیوشیمیایی عمل می کند. آنزیم ها بطور گسترده در فرآیندهای نساجی استفاده می شوند. آنزیم های آمیلاز برای آهارگیری، آنزیم سلولاز برای اصلاح پارچه های سلولزی (ضد پرز کردن و نرم کننده دائمی). آنزیم ها اخیراً در شستشوی پارچه های رنگرزی شده با رنگهای راکتیو استفاده می شوند که بمنظور حفظ انرژی و آب می باشد. اکثر آنزیم های استفاده شده در فرآیندهای نساجی توسط قارچ یا باکتری رشد یافته در کشت تولید می شوند. هیچیک به راحتی در اختیار نساج ها قرار نمی گیرد.
96	enzyme washing	فرآیند استفاده شده برای پوشاک و پارچه های رنگ شده که ظاهر آنها کهنه نشان می دهد. آنزیم های سلولاز اغلب برای تکمیل پوشاک جیب پنبه ای استفاده می شود و ظاهر آنها فرسوده نشان می دهد (سنگ شور).
97	etchant	مواد شیمیایی که برای شکستن الیاف بکار می روند. اغلب محلول و یا خمیر سوختن نامیده می شود.
98	exhaust dyeing	رنگرزی رمق کشی برای رنگرزی تجاری پارچه ها بکار می رود. این بستگی دارد به سبستنیویته رنگ.

99	exhaustion	خارج شدن رنگ از حمام رنگ و اتصال با لیف. رنگ ایده آل بطور کامل رمق کشی می شود و تمام رنگ در لیف قرار می گیرد. رمق کشی بصورت درصد بیان می شود. بعنوان مثال رمق کشی ۶۰٪ یعنی ۶۰٪ از کل رنگ جذب لیف شده و ۴۰٪ آن در محلول باقی مانده. رنگهای رمق کشی شده روی لیف لزوماً نبایستی با لیف اتصال برقرار کرده باشند.
100	fast acid dyes	رنگهای اسیدی و پرمتالایز با ثبات شستشویی بالا. رنگهایی که در رنگرزی پشم ثبات شستشویی بالایی ایجاد می کنند که از کلاسهای رنگی میلینگ، راکتیو و پرمتالایز می باشد.
101	FBA	سفیدکننده فلورسنتی، سفیدکننده نوری
102	ferrous, ferric	آهن دو و آهن سه ظرفیتی
103	fibre reactive dye	مانند رنگهای راکتیو
104	fixation	تشکیل پیوند نهایی بین رنگ و لیف پیوند ایجاد شده بین رنگ و لیف بسته به نوع لیف و رنگ متفاوت می باشد. بعنوان مثال رنگهای راکتیو توسط پیوند کووالانسی و رنگهای اسیدی با پیوند یونی و نیروهای هیدروفوبیک با لیف اتصال برقرار می کنند. رنگهای دیسپرس و خمی بصورت فیزیکی درون لیف قرار می گیرند. اتصال شیمیایی که نهایتاً بین رنگ و لیف ایجاد می شود، لزوماً پیوند ایجاد شده در حین رمق کشی نمی باشد.
105	fixative	مواد شیمیایی که به ثبات شستشویی پارچه رنگ شده کمک می کند. برخی از رنگها با اتصال قوی به لیف متصل نشده اند و درصورت شستشو از لیف جدا می شوند مانند رنگهای مستقیم که نمونه بارز ثبات شستشویی پایین می باشند. فیکسه کردن پس از رنگرزی کمکی برای این موضوع است، اگرچه ثبات نوری را کاهش داده و باعث تغییر شید می شود. برخی از فیکسه کننده ها حاوی مقداری فرم آلدهید بوده و سرطان زا می باشند. احتیاط زیادی در حین استفاده از آن لازم می باشد. بسیاری از فرم آلدهیدهای جدید حاوی فرم آلدهید نمی باشند. مکانیزم های فیکسه کردن متفاوت می باشند ولی اغلب بشکل کمپلکسهای نامحلول با مولکول رنگ درون لیف قرار می گیرند. سودسوزآور برخی اوقات بعنوان فیکسه کننده برای رنگهای راکتیو بکار می روند، اما در حقیقت باعث شده تا PH بالا رفته و رنگهای راکتیو بصورت مستقیم با الیاف سلولز اتصال برقرار کنند (درحقیقت فیکسه کننده نمی باشد).
106	fluorescent brightener	سفیدکننده های فلورسنتی یا سفیدکننده های نوری
107	food grade	اصطلاحی که برای موادشیمیایی با کیفیت مناسب در صنایع غذایی بکار می رود. مواد شیمیایی غذایی اغلب بصورت خالص در تولیدات غذایی بکار می روند. بسته بندی تولیدات خشک اغلب در بسته های ۲۵ تا ۵۰ پوندی صورت می گیرد.
108	formic acid	HCOOH، اسید آلی خیلی ضعیف. اسید فرمیک اغلب بصورت تجاری در رنگرزی پشم با رنگهای اسیدی بکار می رود. PH پایین تر از استیک اسید و بالاتر از سولفوریک اسید ایجاد می کند. یک مایع قابل اشتعال است.

109	Formosul	نام تجاری سدیم فرمالدئید سولفو کسيلات
110	fuchsia	رنگ قرمز ته آبی
111	gallon, US	در امریکا گالن تقریبا برابر با ۳/۷۸ لیتر می باشد
112	gallon, imperial	در بریتانیا و کانادا تقریبا برابر با ۴/۵۵ لیتر می باشد
113	gassing	فرآیند دی فیریله کردن صنعتی نخ؛ نخ را با سرعت بالا از برابر شعله عبور می دهند تا قسمتهایی که از نخ بیرون زده از بین رود.
114	Glauber's salt	سدیم سولفات
115	glass transition temperature	درجه حرارتی که در آن ماده از حالت شکننده شیشه ای به حالت لاستیکی می رود و با سرد کردن به حالت شیشه ای برمی گردند. الیاف مصنوعی پلی استر و نایلون بیانگر این خصوصیت فیزیکی می باشند. زمانی که در رنگریزی دما نزدیک و بالای دمای شیشه ای باشد جذب رنگ بطور عجیبی افزایش می یابد.
116	glass transition temperature	مواد شیمیایی بر طبق خلوص و به اقتضای استفاده نهایی دسته بندی می شود. کلاسهای معمولی شامل معرف و تحلیلی می باشند (بسیار خالص برای امر آزمایشگاهی، خیلی گران اغلب در بسته های کوچک)
117	grain	واحد توده (وزن)، تقریبا ۶۴/۸ میلی گرم
118	gray	مانند greige و grey
119	greige	معادل آمریکای شمالی که در بریتانیا با grey بیان می شود.
120	grey	معادل بریتانیایی طوسی
121	guar	صمغ گیاهی، صمغ گوار اغلب برای خمیرهای چاپ برای رنگهای اسیدی بکار می رود. صمغ گوآر برای استفاده با رنگهای راکتیو مناسب نمی باشد.
122	halo	وقتی که مخلوطی از رنگها استفاده می شود، سایه ای ایجاد می شود. این مساله عمدتا زمانی که از رنگهای یک گروه خاص که قابلیت مهاجرت متفاوتی دارند. بعنوان مثال ارغوانی با مخلوط رنگ قرمز MX-8B و فیروزه ای MX-G بدست می آید و هاله ای فیروزه ای ایجاد می کند. بایستی در انتخاب مخلوط رنگها دقت کامل صورت گیرد.
123	hand	handle، احساس پارچه. زیردست پارچه اغلب کاملا ذهنی است و اغلب بسختی توصیف می شود. تکمیل های شیمیایی و فیزیکی برای زیردست پارچه استفاده می شوند.
124	hand-builder	تکمیلی که باعث می شود پارچه سفت تر و محکم تر بنظر بیاید. دقیقا مخالف نرم کننده پارچه می باشد. پرکننده ها می توانند بصورت موقت باشند مانند نشاسته و می توانند دائم باشند مانند رزینهای پلیمری. پرکننده ها می توانند با رنگریزی تداخل ایجاد کنند و اغلب زدودن آنها غیرممکن می باشد.

125	hardness	اندازه گیری میزان مواد معدنی که خصوصیات را تغییر می دهد. یونهای کلسیم و منیزیم جزو سختی های آب می باشند. آنها در فرآیندهای رنگرزی با مواد شیمیایی تداخل ایجاد می کنند. کلسیم کربنات و کلسیم هیدروکسید تشکیل می شوند زمانیکه سود سوزآور و سدیم هیدروکسید به آب سخت اضافه می شود. سدیم هگزا متا فسفات بدین منظور در خیلی از فرآیندهای رنگرزی استفاده می شود.
126	head dye	مانند رنگ روشن
127	humectant	ماده شیمیایی که به حفظ رطوبت کمک می کند. مواد جاذب الرطوبه اوره و گلیسرین بدین منظور استفاده می شوند.
128	hydration number	ارزشی است که نشان می دهد چه تعداد از مولکول آب با مولکولهای دیگر از ترکیبات مختلف ارتباط برقرار کرده اند. بسیاری از مواد شیمیایی یک و یا تعداد بیشتری مولکول آب دارند که در فرم جامد تجاری مواد شیمیایی وجود دارد. اگر مواد شیمیایی بمدت طولانی در معرض هوا قرار بگیرند، بسته به شرایط، هیدراسیون می تواند افزایش یا کاهش پیدا کند.
129	hydro	هیدروسولفیت سدیم
130	hydrochloric acid	اسیدی غیر آلی و قوی، محلول HCl در آب که بصورت ۳۷٪ وجود دارد؛ موریاتیک اسید نیز نامیده می شود. هیدروکلریک اسید در رنگرزی زیاد استفاده نمی شود ولی در تکمیل از آن استفاده می گردد.
131	hydrogen bond	نوعی پیوند شیمیایی. نیروی پیوندی اتصالات هیدروژنی از ضعیف تا متوسط می باشد؛ اما تعداد خیلی زیادی از پیوندهای هیدروژنی در برخی ترکیبات مانند سلولز قرار دارند. پیوندهای هیدروژنی بین سلولز لیف را تشکیل می دهد. پیوندهای هیدروژنی در رنگرزی با رنگهای مستقیم وجود دارند و همچنین بطور موقت در برخی رنگرزی های دیگر نیز می تواند حضور داشته باشد.
132	hydrogen peroxide	هیدروژن پراکسید یا آب اکسیژنه که در حالت عادی در آب محلول می باشد. هیدروژن پراکسید بطور وسیعی در سفیدگری منسوجات بخصوص منسوجات سلولزی و پشمی بکار می رود. هیدروژن پراکسید در داروخانه ها بصورت ۳٪ وجود دارند. هیدروژن پراکسید در مقیاس صنعتی بصورت ۳۵٪، ۵۰٪ و ۷۰٪ بکار می روند که دست زدن به آن خطرناک می باشد. هیدروژن پراکسید بعنوان اکسیدکننده و احیاء کننده رفتار کنند؛ گاهی بعنوان آنتی کلر استفاده می شود. سدیم پرکربنات و پتاسیم مونو پرسولفات مواد شیمیایی خشک بدست آمده از هیدروژن پراکسید می باشد.
133	hydrolysis	بطور کلی تخریب مواد شیمیایی که در واکنش با آب صورت می گیرد. برخی مواد شیمیایی مانند رنگهای MX که بطور موثر توسط هیدرولیز تخریب می شود.
134	hygroscopic	تمایل به جذب آب دارند (معمولا بمعنی جذب آب از هوا می باشد) بسیاری از مواد شیمیایی که در رنگرزی استفاده می شود هیگروسکوپیک هستند. اگر آنها در معرض هوای مرطوب قرار بگیرند مقداری آب از هوا جذب می کنند. بسیاری از مواد شیمیایی در صورت جذب آب هیچ تغییری در آنها ایجاد نمی شود. برای برخی دیگر مانند مس سولفات رنگش تغییر می کند. این

		مواد بایستی در ظروف مهر و موم شده قرار گیرند.
135	hypo	واژه ای بریتانیایی نساجی برای سفیدکننده هیپوکلریت می باشد.
136	hypochlorous acid	از هیدرولیز سدیم هیپوکلریت در شرایط خنثی تا اسیدی ضعیف ایجاد می گیرد. هیدروکلروس اگرچه در سفیدگری موثر هستند اما آسیب زیادی به سلولز می زنند. بهمین دلیل حمام های سفیدگری کلرین در PH ۹ تا ۱۱ بکار می روند.
137	illuminating dye	رنگ مخلوط شده با خمیر برداشت در برخی تکنیکهای چاپ . در برخی تکنیکهای چاپ برداشت، رنگ با خمیر برداشت مخلوط شده و باعث می شود در منطقه برداشت، رنگ جدیدی ایجاد گردد. رنگهای روشن بایستی به دقت استفاده شوند، زیرا بایستی در برابر مواد شیمیایی استفاده شده در خمیر برداشت مقاوم باشند.
138	indigo	رنگهای خمی طبیعی و مصنوعی، در کالر ایندکس رنگ خمی آبی ۱ می باشد. ایندیگو یکی از قدیمی ترین رنگزاهای نساجی می باشد. در ابتدا از گیاهان استخراج میشد اما در حال حاضر بصورت مصنوعی بدست می آید. برخلاف سایر رنگهای خمی ثبات شستشویی ضعیفی دارند. ایندیگوی طبیعی و مصنوعی از لحاظ شیمیایی با هم یکسان می باشد.
139	ion	ذرات بار الکتریکی که در نتیجه اضافه کردن یا حذف کردن الکترونهاى اتم یا اتم های گروه ایجاد می شوند. بسیاری از مواد شیمیایی در محلولهای آبی یونیزه می شوند. بعنوان مثال سدیم کلرید در محلول به یونهای Na^+ و Cl^- یونیزه می شوند. یک الکترون که در مولکول نمک بین سدیم و کلر مشترک می باشد، کلر را ترک کرده و بسمت سدیم می رود (سدیم کلرید درواقع جامد یونی است). بسیاری از مواد شیمیایی استفاده شده در رنگرزی، مانند استیک اسید و سدیم کربنات که بخشی از آنها در محلول یونیزه شده و مقداری بصورت دست نخورده در محلول باقی می ماند.
140	ionic bond	پیوند شیمیایی که در نتیجه تمایل الکتریکی بین یونهای مثبت و منفی شکل می گیرد؛ اغلب پیوندهای نمکی نیز نامیده می شوند. در پیوند یونی بطور معمول یک الکترون از یک اتم به اتم دیگر منتقل می شود. این بارهای الکتریکی تمایل قوی بین یونهای مختلف ایجاد می کند. پیوندهای یونی قوی هستند اما نه به اندازه پیوندهای کووالانسی. این پیوندها بیشتر توسط رنگهای اسیدی و کاتیونیک ایجاد می شوند.
141	iron sulfate	آهن دو سولفات $FeSO_4$ ، آهن دو سولفات اغلب بعنوان دندانه در رنگزاهای طبیعی استفاده می شوند. محلولها زیاد پایدار نیستند، زیرا با هوا واکنش داده و باعث می شود بصورت اکسید آهن نامحلول درآید.
142	kilogram	واحد وزن در سیستم متریک، که تقریباً برابر با ۲/۲ پوند می باشد. یک لیتر آب، وزنی معادل یک کیلوگرم دارد و به این ترتیب می توان درصد مواد شیمیایی owb و یا نسبت مایع (L:R) را به آسانی محاسبه کرد.

143	leuco	اشاره دارد به رنگهای خمی که در حالت احیاء شده قرار دارند؛ رنگ خمی از حالت رنگدانه نامحلول به فرم لوکوی محلول در می آیند، زمانی که تحت تاثیر مواد احیاء کننده، مانند سدیم هیدروسولفیت و سدیم هیدروکسید، و شرایط قلیایی قرار می گیرند. سپس با عمل اکسیداسیون رنگ بصورت رنگدانه نامحلول درون لیف قرار می گیرد. رنگهای گوگردی اغلب برای کاربری به حالت لوکو درمی آیند.
144	level	یکنواختی شید در تمام طول پارچه و یا نخ رنگری شده. برخی از رنگها مانند رنگهای اسیدی یکنواخت کننده بدین منظور استفاده می شوند. آنها در رنگری با اتصال قوی به لیف متصل نمی باشند و می توانند لیف را ترک کرده و مجدداً به حمام رنگ برگردند. رنگهای دیگر مانند رنگ راکتیو اینطور نیستند و برای دستیابی به یکنواختی باید دقت زیادی صورت گیرد. بطور کلی یکنواختی با کنترل دما در طول رنگری، کنترل PH، و استفاده از برخی مواد یکنواخت کننده و ریتارد حاصل می شود.
145	leveling acid dye	کلاسی از رنگهای اسیدی رنگهای اسیدی یکنواخت کننده رنگهای روشن و یکنواختی را به آسانی ایجاد می کنند. ثبات شستشویی پایین تری نسبت به سایر رنگهای طبقه اسیدی دارند. رنگهای یکنواخت کننده اسیدی اغلب برای پشم استفاده می شوند.
146	leveling agent	مواد افزودنی در حمام رنگری که یکنواختی رنگری را بهبود می بخشد.
147	lightfastness	میزان مقاومت ماده رنگزا؛ ماده رنگزا زمانی که در معرض نور قرار می گیرد رنگش تغییر می کند. چندین روش استاندارد صنعتی برای محاسبه ثبات نوری بکار می روند. تفاوت در ثبات نوری رنگزاهای مورد استفاده در مخلوطی از رنگها (برای یک رنگ بخصوص) بحث می گردد تا زمانی که در معرض نور قرار می گیرند، رنگزایی که ثبات نوری کمتری دارد، نسبت به سایر رنگهای بکار رفته در مخلوط، زودتر fade شوند. ثبات نوری اغلب به ساختار مولکولی رنگزا بستگی دارد، اما می تواند تحت تاثیر لیف و آلودگیها باشد.
148	lignin	مخلوطی از ترکیبات آلی آروماتیک طبیعی که در چوب و مواد گیاهی یافت می شود. لیگنین برای رنگری از پارچه جدا می شود و در صورتی که رنگ شود، ثبات کمی دارد.
149	liquor	محلول رنگ و سایر مواد شیمیایی
150	liquor ratio (or liquor to goods ratio)	نسبت حمام رنگ یا حمام سایر فرآوردهها به وزن کالا در رنگری و تکمیل. برای فرآوردههای رنگری بهترین L:R ۱:۲۰ می باشد؛ یعنی به ازای هر کیلوگرم الیاف که رنگری می شوند، ۲۰ کیلوگرم حمام رنگ بکار می رود. در سیستم متریک محاسبه آن آسان می باشد زیرا هر لیتر آب معادل یک کیلوگرم می باشد. بطور کلی از L:R های بالا بعلاوه رمق کشی پایین رنگ استفاده نمی شود، اگرچه این امر برای تمامی رنگها صدق نمی کند. تجهیزات مدرن رنگری اغلب با L:R پایین کار می کنند. نسبتهای خیلی کم ممکن است برای روشهایی استفاده شود که ضرورتاً تمام محلول رنگ جذب لیف می شود؛ مانند پد کردن.

151	litre	واحد متریک حجم که معادل یک کیلوگرم آب می باشد.
152	loom state	معمولا سفیدگری نشده، شامل آهار بوده و مقداری کثیف می باشد.
153	low water immersion	تکنیک رنگرزی که L:R خیلی پایینی دارد.
154	lubricant	موادی که بمنظور کاهش اصطکاک بین سطوح استفاده می شود. روان کننده اغلب برای نخهای بافندگی بکار می روند. بدین ترتیب نخ را در برابر صدمه دیدن حفظ می کند. روان کننده ها با جذب رنگ تداخل ایجاد می کنند و بایستی در شستشو از بین بروند.
155	Ludigol®	نام تجاری BASF برای سدیم متا نیترو بنزن سولفونیک اسید
156	LWI	غوطه وری آب پایین.
157	lye	سدیم هیدروکسید (بندرت پتاسیم هیدروکسید)
158	lyocell	لیف سلولزی بازیافتی تهیه شده از پالپ چوب لایوسل با فرآیندی زیست سازگار تولید می شود، بطوریکه مواد شیمیایی بکار رفته تقریباً بطور کامل قابل بازیابی و استفاده مجدد می باشد. در حالت خشک و مرطوب از تمامی الیاف سلولزی بازیافتی مانند ویسکوز و حتی از پنبه مستحکم تر می باشد. بطور کلی مانند سایر الیاف سلولزی رنگرزی می شوند. تنسل نام تجاری آن می باشد.
159	m-nitrobenzene sulfonic acid, sodium salt	متا نیترو بنزن سولفونیک اسید، نمک سدیم؛ سدیم متا نیترو بنزن سولفونات.
160	magenta	رنگ قرمز ته آبی؛ رنگهای قرمز MX-8B و MX-5B از این دسته اند.
161	Manofast	نام تجاری تیو اوره دی اکسید
162	Mercerization	تکمیل نخ یا پارچه پنبه ای با محلول قوی سدیم هیدروکسید. پنبه مرسریزه شده میزان جذب رنگ بالاتری خواهد داشت بویژه اگر الیاف نارس در نخ وجود داشته باشد. اگر در این حالت نخ تحت کشش قرار گیرد درخشندگی آن افزایش می یابد. این عمل با استفاده از محلول سدیم هیدروکسید ۲۰ تا ۲۵ درصد و در دمای حدود ۲۰ درجه سلسیوس صورت می گیرد.
163	metal complex dye	رنگ متالایز؛ رنگی که در آن یک یا دو مولکول رنگ با اتم فلز کمپلکس تشکیل داده اند. این فلز اغلب مس، کروم و کبالت می باشد. رنگهای کمپلکس فلزی در بسیاری از کلاس های رنگی کاربردی مانند مستقیم، راکتیو و اسیدی وجود دارند.
164	metric system (of measurement)	یک سیستم واحد در سطح جهان می باشد.

165	milling dye	طبقه ای از رنگهای اسیدی هیچ تفاوت واضحی بین رنگهای میلینگ و سوپرمیلینگ اسیدی وجود ندارد. آنها در محدوده رنگهای با شید روشن و رنگهای خالص وجود دارند. ثبات شستشویی نسبتا خوبی دارند. ثبات نوری از ضعیف تا خیلی خوب می باشد. ریتاردرها معمولا برای ایجاد یکنواختی بکار می روند. دمای کاربردی آنها نزدیک دمای جوش می باشد. این رنگها در پشم و پلی آمید (نایلون) استفاده می شوند.
166	mole	اساسا واحدی از جرم مولکولی است که با گرم بیان می شود. بعنوان مثال وزن مولکولی سدیم کلرید تقریبا برابر با ۲۸ می باشد؛ یعنی ۲۸ گرم سدیم کلرید برابر با یک مول می باشد. اگر این مقدار را در یک لیتر محلول حل کنیم، محلول یک مولار سدیم کلرید بدست می آید.
167	molecular weight	وزن مولکول؛ یا مجموع وزن اتمی تمام اتم های تشکیل دهنده مولکول. بعنوان مثال وزن مولکولی آب که شامل ۲ اتم هیدروژن و یک اتم اکسیژن می باشد، ۱۸ است. وزن مولکولی سلولز در حد چند میلیون می باشد.
168	Monagum	نام تجاری کربوکسی متیل نشاسته می باشد.
169	mordant	ماده شیمیایی که با اتصال پیوندی بین رنگ و لیف، به جذب رنگ به لیف کمک می کند. دندانه بایستی افینیت بالایی به رنگ و لیف داشته باشد که باعث اتصال رنگزا به لیف می شود. دندانه ها لزوما برای رنگرایی که افینیت خیلی کم به لیف دارند و یا افینیت ای به لیف ندارند، بکار می رود. آنها اغلب نمکهای فلزهای کروم، مس، قلع و آهن می باشند. دندانه ها بسته به طبیعت رنگزا، لیف و دندانه می تواند قبل و یا بعد از آن بکار رود. ترکیبات کرومی خطرات بهداشتی بسیار جدی دارند.
170	mordant dye	رنگی که استفاده از آن نیاز به دندانه دارد. رنگهای مصنوعی خیلی کمی وجود دارند که به دندانه جداگانه احتیاج دارند بجز برخی رنگها که برای پشم بکار می روند. از آنجایی که کروم اغلب بطور وسیعی بعنوان دندانه برای پشم بکار می رود، رنگ کرومی ضرورتا هم معنی رنگ دندانه ای می باشد. بسیاری از رنگهای طبیعی به دندانه احتیاج دارند. دندانه استفاده شده بطور واضحی می تواند روی فام رنگ مورد استفاده تاثیر گذار باشد.
171	muriatic acid	واژه ای که در گذشته برای هیدروکلریک اسید استفاده میشده است (بسیار خطرناک).
172	MX dye	خانواده رنگهای راکتیو سرد؛ رنگهای MX بطور شیمیایی متعلق به گروه دی کلرو تری آزین می باشند. در حال حاضر تعدادی از شرکتها رنگهای MX تولید می کنند. آنها تقریبا محبوب ترین رنگهای مورد استفاده برای الیاف سلولزی می باشد. آنها در فرآیندهای رنگرزی پشم و نایلون استفاده می شوند. حدود دوازده رنگ MX خالص مورد استفاده قرار می گیرند که مخلوط آنها با یکدیگر نیز موفقیت آمیز می باشد. شیدهای سرخابی، زرد و آبی رنگهای اولیه کاهشی می باشند. رنگهای MX زیاد نزد رنگرزیهای صنعتی محبوب نیستند که بخشی از آن بعلت واکنش پذیری بالای آن است که باعث می شود کنترل فرآیند دشوار شود، بخشی از آن بعلت قیمت بالای آن است و بخشی نیز بدلیل آن است که نیاز به شستشوی دشواری دارد تا رنگهای فیکسه نشده و هیدرولیز شده بطور کامل خارج شوند. تنفس این

		رنگها آلرژی ایجاد می کنند و باید دقت لازم صورت گیرند. استفاده از procion برای این دسته از رنگها نادرست است زیرا رنگهای کلاس رنگی procion دیگری نیز وجود دارند.
173	non-ionic	گروهی از مواد شیمیایی که در محلول یونیزه نمی شوند و به شکل کاملاً مولکولی باقی می مانند. برخی از سورفکتانت ها غیر یونی هستند.
174	nylon	پلی آمیدی که برای الیاف و پلاستیکهای جامد استفاده می شود. چندین شکل متفاوت از نایلون، که هر یک خصوصیات متفاوتی دارند، وجود دارد. دو تا از مهم ترین آنها نایلون ۶ و نایلون ۶۶ می باشند. نایلون قدیمی ترین پلیمر مصنوعی استفاده شده در نساجی می باشد. معمولاً با رنگهای اسیدی رنگرزی می شوند اما زمانیکه پدیده barre صورت گیرد، با رنگهای دیسپرس رنگرزی می کنند. در رنگرزی اسیدی نایلون می تواند مقدار جزئی، متوسط و یا زیادی از رنگ را جذب کند.
175	omb, omf, omg	حرف m اشاره دارد به توده (mass) اشاره دارد به وزن در زمان علمی مدرن.
176	optical brightener	رنگ فلورسنتی که باعث می شود منسوجات براق تر بنظر برسند. اغلب در صنعت رنگ، واژه ی نوری بکار می رود. سفید کننده فلورسنتی و یا سفید کننده نوری نامیده می شوند. رنگهای سفید کننده های نوری بی رنگ هستند که با تابش نور مرئی کار می کنند، بخصوص در فام ته آبی زمانی که در معرض نور ماوراء بنفش غیر مرئی قرار می گیرند. این رنگ ته آبی کمک می کند تا زردی باقیمانده الیاف سلولزی و پشم پوشانده شود و پارچه سفیدتر بنظر برسد. اغلب سفیدگری های پارچه سفید توسط تکمیل با سفید کننده های نوری صورت می گیرند. پارچه ها و پوشاکی که برای رنگرزی آماده می شوند نبایستی حاوی سفید کننده ها باشند. سفید کننده های نوری می توانند در رنگرزی تداخل ایجاد کنند بدین صورت که مکانهای رنگ روی لیف را اشغال کنند. زمانیکه از سفید کننده ها استفاده می کنیم ، از بین بردن آنها تقریباً غیر ممکن است. اغلب مواد شوینده (دترجنتها) حاوی مقداری سفید کننده نوری می باشند و بهمین دلیل برای سفیدگری قبل از رنگرزی گزینه خیلی مناسبی نمی باشند (امکان تغییر شید وجود دارد).
177	organic	ماده شیمیایی که از مشتقات کربن و هیدروژن می باشد؛ این بدان معنا نیست که منشأ بیولوژیکی دارند و یا خطرناک نیستند.
178	ounce (fluid)	حجمی تقریباً برابر با ۲۹/۵۷ میلی لیتر در امریکا؛ ۲۸/۴۱ در بریتانیا و کانادا.
179	ounce	تقریباً برابر با ۲۸/۳۵ گرم.
180	owb (or o.w.b.)	یا (o.w.b.)، وزن حمام که معمولاً برحسب درصد بیان می شود؛ توده حمام در استفاده مدرن. میزانی از مواد تشکیل دهنده حمام رنگ یا سایر حمام های تکمیل براساس وزن حمام. ۶٪ owb یعنی ۰/۰۶ پوند در حمام می باشد (در حمامی برحسب پوند). زمانی که بیشتر حمام از آب باشد که وزن هر لیتر آن معادل یک کیلوگرم است، محاسبه با سیستم متریک بسیار ساده تر است.
181	owf (or o.w.f.)	(یا O.W.f.)، وزن لیف که برحسب درصد بیان می شود.
182	owg (or o.w.g)	(یا O.W.g)، وزن محصول که برحسب درصد بیان می شود.

		میزان رنگ یا مواد شیمیایی کمکی مورد استفاده اغلب براساس نسبت وزن محصولات رنگریزی شده می باشد. بعنوان مثال اگر فرمول ۳٪ OWG رنگ، ۴۰۰ گرم پارچه را رنگ کند، میزان رنگ مورد نیاز ۳٪ از ۴۰۰ گرم معادل با ۱۲ گرم می باشد. OWf برای الیاف مخلوط بهتر می باشد.
183	OxiClean®	oxiclean محصولی انحصاری است. شامل سدیم پرکربنات و سدیم کربنات می باشد. احتمالا شامل فعال کننده های ویژه ای است که پرکربنات در دمای پایین موثرتر می باشد.
184	oxidizing agent	هر ماده ی شیمیایی که با واکنشی که می کند باعث از دست دادن الکترون مواد شیمیایی دیگر می شود. مواد اکسیدکننده در فرآیند کاهش پیدا می کنند. اکسیژن و کلرین جزو اکسیدکننده های قوی می باشند. زمانی که سدیم با کلر واکنش می دهد، سدیم کلرید (نمک معمولی) شکل می گیرد. در استفاده از مواد اکسیدکننده قوی بایستی نهایت احتیاط صورت گیرد زیرا در ترکیب با مواد دیگر امکان آتش سوزی وجود دارد.
185	padding	روش رنگریزی با L:R خیلی پایین، زمانی که محلول رنگ به اندازه کافی قوی باشد پد کردن باعث جذب رنگ بالا می شود. روش پد کردن گاهی اوقات برای برخی فرآیندهای نساجی مانند سفیدگری نیز استفاده می شوند.
186	Pantone®	نام تجاری شرکت شرکت پانتون محدوده ای وسیعی از رنگهای سودمند در صنعت را تولید می کند. رنگها اغلب عدد پانتون را توصیف می کند. شماره پانتون منحصر بفرد برای هر رنگ می باشد.
187	paraffin	واکس استخراج شده از نفت خام
188	peroxide	پراکسیدهای آلی و غیرآلی زیادی وجود دارند ولی عموما به هیدروژن پراکسید اشاره دارد.
189	p.f.d	آماده کردن برای رنگریزی
190	p.f.p	آماده کردن برای چاپ
191	pH	اندازه غلظت یون هیدرونیوم (H_3O^+) PH زیر هفت اسیدی و بالای هفت بازی می باشد. خود هفت هم حالت خنثی است. هرچه PH از هفت بیشتر شود میزان قلیایی بودن بیشتر می شود و هرچه از هفت کمتر شود میزان اسیدی بودن بیشتر می شود.
192	pH Down	ماده شیمیایی که PH را کاهش می دهد مانند سدیم بی سولفیت
193	pH Up	ماده شیمیایی که PH را افزایش می دهد مانند سدیم کربنات (سودسوزآور) و سدیم بی کربنات
194	pigment	جزئی رنگی که در آب نامحلول می باشد و معمولا بصورت پودر می باشد. پیگمنت ها برای اینکه روی سطح پارچه قرار گیرند نیاز به بیندر دارند. رنگهای آزوئیک و رنگهای خمی در الیاف بصورت پیگمنت در می آیند. این پیگمنت ها درون لیف بصورت فیزیکی گیر می افتند و بیندر لازم نیست. پیگمنت های غیرآلی اغلب اکسید فلزات می باشند مانند اکسید آهن و دی اکسید تیتانیوم. خیلی از پیگمنت های آلی از لحاظ شیمیایی مانند مولکول رنگ هستند اما فاقد ویژگیهای لازم برای ایجاد اتصال با لیف می باشد.
195	pigment dyeing	رنگ کردن پارچه با مخلوط پیگمنتها و بیندر یکی از فرآیندهای کاربردی پیگمنت بیشتر شبیه غوطه ور کردن در رنگ (پنت) رقیق می باشد.

		فرآورده‌ها جدیدتر شامل پیش تکمیل پارچه با مواد ایجاد کننده سابسنتیویته که باعث می شود بیشتر شبیه رنگریزی است، جایی که پیگمنت ها حمام را ترک کرده و به لیف متصل می شوند. پارچه های رنگریزی شده با پیگمنت ثابت شستشویی پایینی دارد و ظاهر کهنه ای ایجاد می کند. بطور تجاری، رنگریزی پیگمنت بطور کلی بیشتر برای تکمیل پوشاک استفاده می شود تا پارچه ها.
196	plastisol	شامل پیگمنتهای رنگی، ذرات پلی وینیل کلراید و روان کننده می باشد. بطور تجاری برای چاپ تخت تیشرت ها استفاده می شود.
197	pOH	اندازه غلظت یون هیدروکسید (OH^-) در محلول
198	polyamide	پلیمری مصنوعی که برای الیاف و پلاستیکهای جامد بکار می رود؛ الیاف پروتئینی بصورت تکنیکی پلی آمید هستند اما همیشه برای مواد مصنوعی بکار می روند. نایلون نوعی پلی آمید و قدیمی ترین پلیمر مصنوعی تجاری است. پلی آمید با رنگهای اسیدی و دیسپرس رنگریزی می شود. برخی رنگهای MX در PH اسیدی و دمای بالا برای نایلون مناسب می باشد.
199	polyester	پلی اتیلن ترفتالات پلی استر نسبت به سایر پلیمرهای لیفی سخت تر رنگریزی می شود. بدلیل دمای انتقال شیشه ای بالا تنها با رنگ دیسپرس و در دمای بالا رنگریزی می شود (حدود ۱۳۰ درجه و تحت فشار). با استفاده از کریر می توان آنرا در دمای جوش رنگریزی کرد. ثابت شستشویی پلی استر بسیار بالاست زیرا در دما جوش نیز رنگ نمی تواند به داخل آن نفوذ کند. برخی پلی استرهای اصلاح شده با رنگ بازیک قابل رنگریزی هستند. ظروف پلی استری (اغلب با پرچسب PET و PETE) برای ظروف نوشیدنی بکار می روند. پلی استر تحت مواد قلیایی قوی آسیب می بیند.
200	polyethylene	پلیمر مصنوعی اولفین (پلاستیک) پلی اتیلن با چگالی بالا، گزینه خوبی برای ظروف رنگریزی می باشد زیرا مقاومت شیمیایی خوبی دارد، اما نباید در معرض آب جوش قرار بگیرد. برخی از ترکیبات آهارها و نرم کننده ها از مشتقات پلی اتیلن هستند.
201	polymer	مواد شیمیایی که مولکولهای آن از تعداد زیادی واحدهای تکرارشونده کوچکتر تشکیل شده است. برخی پلیمرهای طبیعی مانند نشاسته و سلولز وجود دارند که از واحد تکرار شونده شبیه گلوکز تشکیل شده اند و پلیمرهای مصنوعی مانند پلی اتیلن از واحدهای تکرار شونده اتیلن تشکیل شده است. فرمول مواد شیمیایی اغلب بصورت n (مونومر) نشان داده می شوند، جایی که مونومر واحد تکرار شونده و n تعداد تکرار مونومر می باشد. نشاسته می تواند بصورت $(\text{C}_6\text{H}_{10}\text{O}_5)_{2000}$ نوشته شود که یعنی از ۲۰۰۰ واحد $\text{C}_6\text{H}_{10}\text{O}_5$ شکل گرفته است.
202	polypropylene	پلیمر مصنوعی اولفین (پلاستیک) ظروف پلی پروپیلنی انتخاب مناسبی برای بسیاری فرآوردههای رنگریزی می باشد. مقاومت خوبی در برابر مواد شیمیایی مورد استفاده در رنگریزی دارد، بجز رنگهای دیسپرس با کریر. در دمای جوش مورد

		استفاده قرار می گیرد اما در فشار و دمای بالا استفاده نمی شود. پلیمرها بصورت الیاف می باشد، در فرش ها و برخی پوشاک بکار می رود. بصورت رنگری توده رنگ می شود.
203	polysaccharide	بیوپلیمرهایی که از تعداد ۱۰ واحد قند (مانند گلوکز) یا بیشتر تشکیل شده اند. نشاسته ها و سلولز پلی ساکارید هستند (زیر ۱۰ واحد را دی ساکارید گویند)
204	polystyrene	پلیمر مصنوعی پلی استایرن بصورت گسترده در صنایع ظرف یکبار مصرف و بسته بندی مواد غذایی مورد استفاده قرار می گیرد. پلی استایرن جامد برای قاشق و چنگال یکبار مصرف استفاده می شود. در برابر خیلی از مواد شیمیایی مقاومت کمی دارد. برای ذخیره کردن رنگهای خشک استفاده نمی شود.
205	polyvinyl chloride	پلیمر مصنوعی. پلی وینیل کلراید (پی وی سی) بطور وسیعی برای پلاستیکها استفاده می شود که بسته به مواد افزودنی می تواند از خیلی مقاوم تا انعطاف پذیر باشد. مقاومت نسبتا خوبی در برابر مواد شیمیایی مورد استفاده در رنگری دارد بغیر از کریر در رنگری با رنگهای دیسپرس. مقاومت آن در برابر دما به مواد افزودنی بستگی دارد و بور قابل توجهی متفاوت هستند. پی وی سی بطور گسترده بعنوان پوشش ضد آب در پارچه و چرم بکار می رود.
206	potassium bitartrate	کرم تارتار، پتاسیم اسید تارتارات، پتاسیم هیدروژن تارتارات، $KHC_4H_4O_6$ پتاسیم بی تارتارات اغلب به همراه مواد شیمیایی دیگر بعنوان دندانانه برای رنگرای طبیعی بکار می رود.
207	potassium dichromate	پتاسیم بی کرومات $K_2Cr_2O_7$ پتاسیم دی کرومات اغلب بعنوان دندانانه کروم در رنگری پشم استفاده می شود، با همراه رنگرهای طبیعی و مصنوعی. یکی از خطرناکترین مواد شیمیایی است که در صنعت نساجی مورد استفاده قرار می گیرد. ماده ی سرطان زاست. تنها در صورتی که درک کامل از ماده داشته و احتیاط کافی صورت گیرد می توان از این ماده استفاده کرد.
208	potassium monopersulfate	پراکسیژن پتاسیم مونو پرسولفات بعنوان جایگزین هیدروژن پراکسید در سفیدگری بکار می رود. نسبتا گران می باشد، در برابر مواد شیمیایی خشک پایدار می باشد. برخی از مواد شیمیایی غیر کلری برای استخراج شنا استفاده می شود.
209	potassium permanganate	$KMnO_4$ پتاسیم پرمنگنات ماده اکسیدکننده قوی می باشد که در شستشوی پوشاک جین رنگ شده با ایندیگو برای کهنه نمودن ظاهر آن استفاده می شود. بدلیل مشکلات زیست محیطی در صنعت زیاد مورد استفاده نمی باشد. ماده ای کاملا خطرناک است که می تواند به پوست آسیب برساند. در مخلوط کردن با مواد آلی بایستی احتیاط کامل صورت گیرد زیرا می تواند باعث احتراق خودبخود گردد.
210	pint	اندازه ای از حجم در حدود نیم لیتر

211	pound	برابر با ۰/۴۵۵ کیلوگرم
212	precipitate	در شیمی ماده جامدی است که توسط واکنش با محلول شکل می گیرد که در نتیجه تغییرات فیزیکی مانند تغییر دما و محلول می باشد.
213	pre-metallized dye	رنگ پرمتالایز کمپلکسی از مولکولهای رنگ با اتم فلز است. رنگ متال کمپلکس واژه پرمتالایز در ابتدا برای رنگهای اسیدی استفاده میشده، اگرچه گاهی جدا از رنگهای اسیدی شناخته میشده است. فلز موجود در ساختار رنگ از سوی تولیدکننده درمی آید. رنگهای متال کمپلکس ۱:۱، به ازای هر اتم فلز یک مولکول رنگ دارد؛ رنگهای متال کمپلکس ۲:۱ به ازای هر اتم فلز دو مولکول رنگ دارد (۲:۱ و ۱:۲ فرقی نکرده و هردو بهمین معنا می باشند). فلز در کمپلکس کمک می کند تا رنگ به لیف پشم یا پلی آمید متصل شود. این رنگها ثبات شستشویی عالی دارند اما ایجاد یکنواختی آنها دشوار است. محدوده وسیعی از رنگهای خالص (مخالف مخلوط) وجود دارد ولی رنگهای با شفافیت خیلی پایین ایجاد می کنند. دمای کاربردی نزدیک دما ۱۰۰ درجه سلیوس و یا خود دمای ۱۰۰ درجه می باشد. رنگهای ۱:۱ در PH خیلی پایین و با استفاده از اسید فرمیک و اسید سولفوریک رنگریزی می شوند؛ درحالیکه رنگهای ۲:۱ در PH خنثی رنگریزی می شوند.
214	prepared for dyeing	پارچه یا پوشاکی که آماده رنگریزی می شود. پارچه های PFD آهارگیری شده، شستشو داده شده، بطور کامل سفیدگری می شود؛ این فرآیندها بدون استفاده از سفیدکننده نوری و نرم کننده صورت می گیرند، زیرا موارد فوق می توانند در جذب رنگ تداخل ایجاد کنند.
215	prepared for printing	پارچه ای که تحت فرآیند قرار گرفته و آماده چاپ می شود، پنبه های PFP مشابه پنبه های PFD می باشند، اما اغلب مرسریزه می شوند تا جذب رنگ افزایش پیدا کند. پارچه های پشمی اغلب در فرآیند آماده سازی چاپ کلرینه می شوند.
216	Procion®	نام تجاری؛ در ابتدا مربوط به صنایع شیمیایی بریتانیا بوده، در حال حاضر برای دای استار آلمان می باشد، و برای رنگهای راکتیو بخصوص رنگهای MX استفاده می شوند. دای استار ظاهرا procion MX بیشتری تولید نمی کند ولی دیگران نمی توانند از این نام جاری برای رنگهای MX استفاده کنند.
217	protein	پلیمرهای بیولوژیکی تشکیل شده از آمینواسیدها. تمامی الیاف مویی مانند پشم، موهر پایه پروتئینی دارند. ابریشم پروتئینی است. رنگهای اسیدی بیشترین استفاده را برای الیاف پروتئینی دارند. در برخی موارد از رنگهای راکتیواستفاده می شود؛ رنگهای بازیک نیز استفاده می شوند اما ثبات خیلی ضعیفی را در الیاف پروتئینی ایجاد می کنند.
218	PVC	پلی وینیل کلراید
219	quart	واحدی از حجم که در امریکا تقریباً برابر با ۹۴۶ میلی لیتر و در بریتانیا و کانادا تقریباً برابر با ۱۱۳۷ می باشد.

220	reaction rate	سرعت انجام واکنش شیمیایی بسیاری از فاکتورها بر سرعت واکنش تاثیرگذار می باشد. اگرچه محدوده وسیعی دارد اما بسیاری از سرعتهای واکنش تقریباً با هر ۱۰ درجه سلسیوس افزایش دما، دو برابر می شوند. بعنوان مثال سرعت واکنش در دمای ۵۰ درجه، چهار برابر دمای ۳۰ درجه سلسیوس می باشد. این دلیلی است که بسیاری از فرآیندهای رنگرزی در دمای بالا صورت می گیرند.
221	reactive dye	رنگی که با اتصال کووالانسی به لیف متصل می شود. رنگهای راکتیو برای رنگهای شفاف، ثبات شستشویی و ثبات نوری خیلی خوب، مقاومت کم در برابر سفیدگری کلری شناخته می شوند. چندین کلاس از رنگهای راکتیو وجود دارند که به الیاف سلولزی تمایل دارند و برخی از آنها نیز برای پشم استفاده می شوند. مهم ترین رنگ راکتیو مورد استفاده برای منسوجات کلاس MX می باشد. برخی رنگهای راکتیو در دمای اتاق، برخی در دمای جوش و برخی در دمای میانه رنگرزی می شوند. تمامی انواع رنگها برای رنگرزی رمق کشی مناسب بوده و بیشتر رنگهای راکتیو در چاپ و رنگرزی استفاده می شوند.
222	reducing agent	ماده شیمیایی که با انجام واکنش باعث می شود از اتم دیگری الکترون بدست آورد. مواد احیاء کننده در فرآیند خود اکسیدکننده می باشند. بسیاری از مواد احیاء کننده در فرآیندهای رنگرزی بکار می روند. شامل تیواوره دی اکسید، سدیم بی سولفیت، سدیم فرمالدئید سولفو کسیلات، سدیم هیدروسولفیت و ... می باشد. احیاء کننده های جامد اغلب اشتعال پذیر هستند.
223	reduction clearing	زدودن رنگ دیسپرس از سطح پارچه توسط احیاء کننده ذرات ریز رنگ دیسپرس اغلب روی سطح پارچه رنگ شده باقی می ماند. این ذرات می توانند در ثبات شستشویی مشکل ایجاد نمایند و زدودن کامل آنها توسط شستشو دشوار می باشد. برای پلی استر مخلوط حدود ۲ گرم بر لیتر سدیم هیدروسولفیت و یا سدیم کربنات در دمای ۷۰ درجه سلسیوس به مدت ۲۰ دقیقه استفاده می شود. رنگهایی که داخل لیف قرار گرفته اند، تحت تاثیر این عملیات قرار نمی گیرند.
224	reserving agent	مواد بازدارنده زمانی که مخلوط ها رنگرزی می شوند، یک لیف بطور کامل رنگ می شود و دیگری بدون رنگ باقی می ماند. عوامل بازدارنده برای رنگرزی ناخواسته بکار می روند.
225	resist	در رنگرزی و فرآیندهای دیگر برخی مواد بکار می روند که از رنگی شدن پارچه جلوگیری می کند. سدیم بی سولفیت بعنوان ماده مقاوم برای رنگهای وینیل سولفون، سیتریک اسید بعنوان ماده مقاوم برای رنگهای راکتیو مورد استفاده برای الیاف سلولزی و سولفامیک اسید بعنوان ماده مقاوم برای رنگهای اسیدی مورد استفاده برای پشم.
226	resist salt	مواد اکسیدکننده که به حمام رنگرزی و خمیر چاپ اضافه می شوند تا از تخریب احیاء رنگها جلوگیری شود. نمکهای مقاوم مانند سدیم متا نیترو بنزن سولفونات در شرایط قلیایی استفاده می شود و سدیم کلرات در

		شرایط اسیدی استفاده می شود. نمکهای مقاوم اغلب بعنوان خمیر چاپ در چاپ برداشت استفاده می شوند تا از پخش شدن رنگ جلوگیری شود و لبه ها کناری بوضوح مشخص باشند.
227	retarder	مواد شیمیایی که به حمام افزوده می شود تا سرعت اتصال رنگ به لیف را کاهش دهد. مواد یکنواخت کننده نیز نامیده می شوند. ریتارد در ممکن است سرعت جذب را کاهش دهد که این مساله یکنواختی را به ارمغان می آورد. ریتاردرها اغلب با رنگهای اسیدی استفاده می شود. برخی مواد شیمیایی مانند سدیم سولفات در برخی شرایط بعنوان ریتارد در برای رنگها بکار می رود.
228	Remazol®	کلاس رنگهای راکتیو وینیل سولفون، نام تجاری دای استار آلمان
229	roman numerals in chemical names	بسیاری از یونها می توانند بارهای الکتریکی متفاوتی در ترکیبات داشته باشند. بعنوان مثال آهن می تواند بصورت ۲+ و ۳+ باشد. در کلرید آهن (۲) $FeCl_2$ بار الکتریکی آهن ۲+ بوده و در کلرید آهن (۳) بار الکتریکی آهن ۳+ می باشد. ترکیبات آلومینیوم، کروم، مس، آهن، کبالت و مس در رنگرزی بدین شکل می باشند.
230	Rongalit C®	نام تجاری BASF سدیم فرمالدئید سولفو کسیلات؛ اغلب رنگالیت خوانده می شود.
231	r.m.m.	جرم مولکولی نسبی؛ واژه مدرن که بجای جرم مولکولی بکار می رود.
232	salt	ترکیبی یونی که با واکنش خنثی سازی تشکیل شده است (واکنش اسید با باز). شناخته شده ترین نمک، نمک معمولی یا همان سدیم کلرید می باشد که بطور گسترده بعنوان الکترولیت در رنگرزی استفاده می شود. سدیم سولفات اغلب بدین منظور استفاده می شود.
233	salt linkage	پیوند یونی
234	scour	شستشوی الیاف یا پارچه بمنظور زدودن آلودگیها. نخ ها و پارچه ها ممکن است کثیف باشند، حاوی روغن و واکس باشند، و یا با آهار و روان کننده ها مورد استفاده در ریسندگی و بافندگی تکمیل شده باشد؛ که این موارد باعث ایجاد تداخل در رنگرزی می شود. شستشو موضوع مهمی است که فرآیند آن به نوع لیف و شرایط بستگی دارد. شستشوی صحیح پارچه های سلولزی بطور معمول پس از آهارگیری (آهارزدایی)، در دمای جوش و یا بالاتر تحت فشار با ۱۰ گرم سدیم هیدروکسید در هر لیتر آب بعلاوه سورفکتانت ها این عمل صورت می گیرد. در شستشوی پشم از حلال استفاده می شود. سدیم هگزا متا فسفات در صورت سخت بودن آب می تواند مفید باشد.
235	SDC	انجمن رنگرها (بریتانیا)؛ وبسایت آنها www.sdc.org.uk
236	sequestering agent	ترکیبی که به برخی از یونهای فلزی و نگهداری از آنها برای شرکت در واکنشهای دیگر تمایل دارد. کی لیت ساز نامیده می شوند. مواد شیمیایی مانند سدیم هگزا متا فسفات، سیتراک اسید و EDTA، که انتخاب آنها به PH و نوع رنگ

		بستگی دارد، برای جدا کردن یونهای کسیم و منیزیم و یونهای فلزی مانند آهن و مس استفاده می شود. برای استفاده با رنگهای متال کمپلکس بایستی احتیاط کافی صورت گیرد زیرا جدا کننده ها توانایی جدا کردن فلز از کمپلکس رنگ را دارد.
237	shelf life	مدت زمان نگهداری تولیدات در قفسه ها، قبل از اینکه توسط عوامل مختلف آسیب ببینند. برخی مواد شیمیایی مانند رنگها دارای طول عمر محدود می باشند. آنها یا گذر زمان تخریب شده و کاملاً بی استفاده می شوند. عمر مفید آنها از چند ساعت تا صدها سال متغیر است. بطور مثال آنزیم مورد استفاده برای آهارگیری، پس از ذخیره در دمای ۲۰ درجه سلسیوس، تا ۱۰٪ از قدرتشان کاسته می شود؛ اگرچه همچنان موثر بوده و فقط مقداری ضعیف شده اند. بطور کلی عمر مفید با ذخیره سازی در دمای پایین افزایش می یابد (برخی مواقع تعدادی از تولیدات در دمای انجماد آسیب می بینند. مواد شیمیایی نبایستی مدت زمان طولانی در معرض نور قرار بگیرند و مواد شیمیایی خشک بایستی از رطوبت هوا دور باشند (با نگهداری در ظروف مقاوم در برابر رطوبت).
238	shibori	روش رنگرزی ژاپنی
239	SHMP	سدیم هگزامتافسفات
240	SI	سیستم جهانی واحدها؛ سیستم متریک مدرن از واحدهای متر، کیلوگرم، آمپر، ثانیه، کاندلاس و مول استفاده می شود.
241	singeing	فرآیند دی فیبریله کردن صنعتی، که در آن پارچه را از شعله حرارت بالا در مدت زمان کوتاه عبور می دهند.
242	size	مواد اعمال شده به نخ و یا پارچه که باعث می شود الیاف بطور موقت با هم اتصال داشته باشند. آهارزنی بطور ویژه برای الیاف سلولزی بکار می روند تا در فرآیند بافندگی با سرعت بالا آنها را آسیب در امان نگاه می دارد. انواع مختلف از ترکیبات شامل نشاسته و سایر مشتقات گیاهان و ترکیبات آلی مصنوعی مانند پلی وینیل الکل در آهارزنی بکار می روند. مواد آهار در رنگرزی تداخل ایجاد می نمایند و مهم است که با فرآیند آهارگیری زدوده شوند، آهار گیری عموماً قبل از شستشو یا بعنوان بخشی از فرآیند شستشو می باشد.
243	soaping	با توجه به رنگرزی، شستشوی پارچه های رنگرزی شده اغلب در دمای جوش و با استفاده از سورفکتانت ها صورت می گیرد (بندرت از صابون استفاده می شود) که بمنظور جدا کردن رنگ متصل نشده به لیف می باشد. صابونی کردن در رنگرزی خمی مهم می باشد زیرا می تواند باعث تغییر فام و رنگ موجود در لیف شود.
244	soda ash	سدیم کربنات
245	sodium acetate	سدیم استات CH_3COONa، بافر در رنگرزی سدیم استات با استیک اسید بکار می رود.

246	sodium bicarbonate	NaHCO_3، سدیم هیدروژن کربنات، سدیم اسید کربنات، جوش شیرین سدیم بی کربنات در برخی فرآیندهای رنگرزی بعنوان قلیای ضعیف عمل می کند؛ پایداری محدودی در محلول دارد و به سدیم کربنات، کربن دی اکسید و آب تبدیل می شود (بخصوص در دمای بالا). خمیر چاپ با سدیم بی کربنات PH در حدود ۸ دارد و این امر باعث هیدرولیز سریع آن نمی گردد. زمانی که پارچه چاپ شده بخار می بیند، بی کربنات تجزیه شده و PH تا ۱۱ افزایش می یابد که این امر باعث تسهیل واکنش رنگ و لیف می گردد.
247	sodium bisulfate	سدیم بی سولفات NaHSO_4؛ سدیم هیدروژن سولفات یا سدیم اسید سولفات. سدیم بی سولفات در محلول آب هیدرولیز شده و مانند اسید سولفوریک عمل می کند. اغلب اوقات بعنوان جانشین اسید سولفوریک استفاده می شوند زیرا ماده شیمیایی خشکی است که استفاده از آن راحت تر و ایمن تر می باشد. برای کاهش PH چشمه های معدنی و استخرهای شنا از سدیم بی سولفیت می باشد. با سدیم بی سولفیت اشتباه نشود.
248	sodium bisulfite	سدیم بی سولفیت NaHSO_3؛ ماده احیاء کننده ملایم که در فرآیند رنگرزی بعنوان آنتی کلر استفاده می شود. اغلب سدیم متا بی سولفیت می باشد. بعنوان آنتی کلر، سدیم (متا) بی سولفیت با سدیم هیپوکلریت و هیپوکلروس اسید واکنش داده و سریعاً فرآیند سفیدگری متوقف می گردد. محصول واکنش دو اسید می باشد که لازم است از پارچه زدوده شوند. بصورت یک گرم بر لیتر و در دمای اتاق بکار می رود. بسیاری از افراد حساسیت بسیار زیادی به ترکیبات سولفیتی دارند.
249	sodium carbonate	Na_2CO_3، باز ضعیف سدیم کربنات بطور وسیعی بعنوان قلیا در فرآیندهای آماده سازی و رنگرزی استفاده می شود. برای تنظیم PH محلولها روی ۱۱ استفاده می شود. این اغلب در شستشوی الیاف سلولزی بکار می رود. سدیم کربنات مونو هیدرات ($\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$) اغلب برای فوتوگرافی بکار می رود. بایستی در ظروف مقاوم در برابر رطوبت بکار رود.
250	sodium chlorate	NaClO_3 ماده اکسید کننده ای که اغلب اوقات بعنوان نمک مقاوم در فرآیندهای چاپ برای حفظ رنگ در برابر شرایط اسیدی بکار میرود.
251	sodium chloride	نمک معمولی که بعنوان الکترولیت با رنگهای راکتیو و مستقیم استفاده می شود.
252	sodium dithionite	سدیم هیدروسولفیت؛ دی تیونیت صحیح تر می باشد.
253	sodium formaldehyde sulfoxylate	ماده شیمیایی احیاء کننده که برای سلولز و ابریشم سودمند بوده ولی بعلت آسیب رسیدن پشم در شرایط قلیایی، از آن استفاده نمی شود.
254	sodium hexametaphosphate	ماده جدا کننده ای که برای آب سخت استفاده می شود. سدیم هگزا متا فسفات با جدا کردن منیزیم و کلسیم آب را نرم می کند. بصورت ۰/۵ گرم بر لیتر آب استفاده می شود. کالگون T نام تجاری سدیم هگزا متا فسفات می باشد.

255	sodium hydroxide	باز قوی NaOH، بصورت ۵۰٪ بفروش می رود. سدیم هیدروکسید در فرآیندهای رنگرزی که به PH خیلی بالا احتیاج دارند بکار می رود. محلول ۴ گرم بر لیتر آن PH برابر با ۱۳ ایجاد می کند. اغلب در رنگرزی خمی، در رنگهای راکتیو و در مرسریزاسیون پنبه استفاده می شود. برای شستشوی صنعتی پنبه استفاده می شود. می تواند باعث سوختن پوست شود، پس در استفاده از آن بایستی احتیاط کافی صورت گیرد.
256	sodium hydrosulfite	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_4$، ماده احیاء کننده ای که در چاپ برداشت و همچنین رنگهای خمی از آن استفاده می شود. اصطلاح صحیح آن سدیم دی تیونیت می باشد؛ هیدرو و هیدروس هم نامیده می شود. بعنوان رنگبر و سفید کننده از آن استفاده می شود. بوی سولفور نسبتاً قوی ایجاد می کند؛ اشتعال پذیر می باشد و در استفاده از آن بایستی احتیاط لازم صورت گیرد. با سدیم هیدرو سولفید که در رنگهای گوگردی بکار می رود اشتباه نشود.
257	sodium hypochlorite	NaOCl بصورت ۵٪ در شستشوی خانگی استفاده می شود و محلولهای قویتر آن برای استفاده های صنعتی موجود هستند.
258	sodium m-nitrobenzene sulfonate	نام تجاری لودیگول R این ماده شیمیایی، ماده اکسید کننده متوسطی است که برای حفظ رنگ از تخریب در شرایط دمای بالا و PH بالا مورد استفاده قرار می گیرد. در رنگهای با فعالیت کم آن استفاده می شود ولی برای رنگهای MX بندرت بکار می رود، مگر در تثبیت بخاری.
259	sodium metabisulfite	سدیم بی سولفیت
260	sodium silicate	$\text{Na}_2\text{Si}_3\text{O}_7$ و ترکیبات مشابه بصورت محلول در آب می باشند. سدیم سیلیکات بعنوان پایدار کننده در سفیدگری هیدروژن پراکسید بکار می رود. می تواند در کاربرد مستقیم رنگهای راکتیو روی سلولز استفاده شود. بعنوان قلیا عمل کرده و باعث اتصال بین رنگ و لیف می شود. محلول سدیم سیلیکات شیشه آب نامیده می شود. می تواند به پوست آسیب جدی برساند.
261	sodium perborate	ترکیبات سفیدگری که در دترجنتها استفاده می شوند. برخی دترجنت ها اغلب شامل فعال کننده هایی است که در دمای متوسط بطور موثر کار می کنند.
262	sodium percarbonate	ماده شیمیایی خشکی که از واکنش سدیم کربنات و هیدروژن پراکسید بدست می آید. سدیم پرکربنات می تواند بعنوان ماده جایگزین هیدروژن پراکسید در سفیدگری با اکسید کننده استفاده شود. بطور قابل توجهی گران تر می باشد ولی ایمن تر می باشد. اکسی کلین R بعنوان ماده تمیز کننده سدیم پرکربنات اولیه شناخته می شود.

263	sodium sulfate	نمک گلابر Na_2SO_4 سدیم سولفات بعنوان ماده جایگزین شونده با نمک معمولی در برخی فرآیندهای رنگرزی مانند رنگرزی با ترکوز MX. زمانی که با رنگرای اسیدی بعنوان الکترولیت باعث بهبود رمق کشی شده و بعنوان ریتارد باعث ایجاد یکنواختی می گردد؛ که این امر به شرایط، بخصوص PH بستگی دارد. این اغلب بعنوان رقیق کننده خیلی از رنگها استفاده می شود. سدیم سولفات اغلب بصورت فرم انیدریدی بفروش می رسند. آب موجود در هوا را جذب می کند بنابراین بایستی در ظروف مقاوم نگهداری شود.
264	sodium thiosulfate	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$، ماده شیمیایی که برای خنثی سازی کلر در حمامهای رنگ بکار می رود. کلر موجود در آب مقدار جزئی از رنگ را از بین می برد. این می تواند یک مشکل باشد، بخصوص زمانی که شید روشنی مدنظر باشد. تیوسولفات برای خنثی سازی کلر برای این کاربرد ارجح می باشد. بصورت ۰/۱۵ گرم بر لیتر در حمام استفاده می شود. اکثر آنتی کلرهای تولیدی که برای آکواریوم بکار می روند، تیوسولفات می باشند.
265	softener (fabric softener)	(نرم کننده پارچه) ماده شیمیایی یا مخلوط شیمیایی که برای ایجاد زیردست نرم پارچه استفاده می گردد. بسیاری از نرم کننده ها، سورفکتانت ها (سطح فعالها) هستند و بصورت های کاتیونیک، آنیونیک و یا نانایونیک وجود دارند. نرم کننده های مورد استفاده در منازل کاتیونیک می باشند. نرم کننده ها با رنگرزی تداخل ایجاد می کنند، بنابراین بایستی توسط شستشو از بین بروند. برخی نرم کننده ها مانند سیلیکونی ها نسبتا سخت از بین می روند.
266	softener (water softener)	(نرم کننده آب) مواد شیمیایی که به آب اضافه می شود تا از ایجاد تداخل جلوگیری شود. سدیم هگزا متا فسفات (SHMP) معمولا بعنوان نرم کننده در رنگرزی استفاده می شود. سود سوزآور می تواند آب را نرم کند اما بصورت ذرات نامحلول می باشد که ممکن است بر روی پارچه و یا تجهیزات رسوب کند؛ به همین منظور سدیم هگزا متا فسفات را قبل از آن اضافه می کنند تا از این مساله جلوگیری کند. سیستم های نرم کننده آب که از نمک معمولی استفاده می کنند، سختیهای کاتیونی را با سدیم عوض می کنند.
267	spandex	الیاف الاستیک مصنوعی پلی اورتان نام تجاری آن لاکرا می باشد. لاکرا بصورت فیلامنتهای تکی و یا پوشش شده با لیف دیگر استفاده می شود. لاکرا با رنگهای دیسپرس و برخی از رنگهای اسیدی رنگرزی می شود. توسط سفیدگری با کلر صدمه می بیند.
268	stainless steel	کلاس وسیعی از آلیاژهای آهن مقاوم در برابر خوردگی

		فلزات ضد زنگ اغلب برای لوله ها (اتصالات) رنگرزی بکار می روند. از آلیاژهای آهن با فلزاتی از قبیل کروم، مولیبدنوم، نیکل و سایر فلزات تشکیل شده است. بسیاری از آلیاژهای فلزات ضد زنگ وجود دارند. یون کلرید با غلظت بالا، در دما بالا، می تواند باعث آسیب رساندن به بهترین فلزات ضد زنگ شود.
269	starch	پلی ساکاریدی با وزن مولکولی خیلی بالاتر نسبت قند، اما کمتر از سلولز می باشد؛ آمیلوز و آمیلو پکتین نشاسته های مهم می باشند. نشاسته های مورد استفاده در صنعت نساجی از گیاهان بدست می آید. نشاسته بطور وسیعی بعنوان نخ تار در بافندگی استفاده می شود. آهار بایستی قبل از رنگرزی زدوده شود، زیرا در جذب رنگ تداخل ایجاد می کند. استفاده از آن بعنوان غلظت دهنده محلولهای رنگ راکتیو برای چاپ و یا کاربرد مستقیم مناسب نمی باشد، زیرا عمده ی رنگ بجای لیف، با نشاسته واکنش می دهد. می تواند بعنوان غلظت دهنده برای انواع رنگ بکار رود. نشاسته ها با فرآیند شیمیایی دکسترین، اترهای نشاسته و استرهای نشاسته را تولید می کند. نشاسته اصلاح نشده حلالیت خیلی کمی در آب دارد.
270	starch indicator	محلولی که برای شناسایی نشاسته توسط یک واکنش شیمیایی استفاده می شود. نشانگر نشاسته معمولا ید و پتاسیم یدید در آب می باشد (۲/۳٪ پتاسیم یدید و ۰/۳۳٪ ید در آب رقیق). واکنش خواهد داد با نشاسته و رنگ بنفش تا آبی- مشکی ایجاد می کند، که بستگی به نوع نشاسته دارد. این می تواند برای شناسایی آهار نشاسته در پارچه ها موثر باشد. پنبه مرسریزه شده با این آزمایش آبی- مشکی می شود، رنگ به آهستگی ظاهر می شود، در حالیکه در مورد نشاسته سریعاً ظاهر می شود.
271	stripping	زدودن رنگ از پارچه. زدودن معمولاً با مواد احیاء کننده مانند تیوکس، فرموزول یا سدیم هیدروسولفیت انجام می شود و اغلب به گرما و شرایط جوش نیاز دارد.
272	stock solution	مواد شیمیایی هر زمان که نیاز به استفاده از آنها باشد، بایستی بطور دقیق اندازه گیری شوند.
273	sublimation	تبدیل مستقیم جامد به گاز بدون عبور از فاز مایع. برخی از رنگهای دیسپرس بخار خواهند شد. این مساله عاملی خواهد بود که در اثر گرما در پارچه رنگ شده، رنگ پدیدگی ایجاد می گردد. چاپ تصعیدی الیاف مصنوعی بصورت عمده و تجاری روی پلی استر صورت می گیرد. نمونه روی پارچه پرینت می شود، سپس نمونه خشک بصورت حرارتی به پارچه منتقل می شود. ثبات شستشویی بسیار بالایی دارند.
274	substantive(ity)	تمایل رنگ به حرکت از سوی محلول به الیاف در محلول. رنگی که سابستنیو می باشد روی لیف در حمام قرار می گیرد. بدون سابستنیو اغلب رنگها بصورت دیسپرس در محلول قرار می گیرند. سابستنیو رنگ با ساختار مولکولی رنگ رابطه مستقیم دارد؛ بطوریکه مولکولهای بزرگتر سابستنیو بیشتر و مولکولهای کوچکتر سابستنیو کمتری دارند. شرایط حمام رنگرزی شامل دما و مواد افزودنی مانند نمک روی سابستنیو تاثیر گذار می باشند. سابستنیو اغلب بشکلهایی ایجاد می شود که با پیوند نهایی ایجاد شده رنگ و لیف متفاوت می باشد.

275	subtractive	اشاره به رنگ دارد؛ زدودن رنگها از نور منعکس شده از سطح. سطحی که با نور سفید روشن می شود، تمامی نورهای مرئی را منعکس می کند تا سفید بنظر برسد. رنگهای کاهشی (تفاضلی) فیروزه ای، سرخابی و زرد هستند.
276	sulfamic acid	$\text{NH}_2\text{SO}_3\text{H}$ سولفامیک اسید بطور معمول در چاپ پشم و پس از پخت و بخار دادن، مانند رنگ اسیدی به پشم اتصال برقرار می کند. ماده ی بی رنگی است که باعث می شود پشم تکمیل شده، در برابر جذب رنگ مقاوم باشد (رنگی جذب نکند).
277	sulfur dye	کلاسی از رنگها که از واکنش گوگرد و ترکیبات آلی می باشند که اغلب ساختار شیمیایی آنها ناشناخته می باشد. رنگهای گوگردی در آب نامحلول بوده و برای کاربرد بایستی بصورت محلول دربیایند. این فرآیند شبیه آن چیزی است که در رنگهای خمی صورت می گیرد. رنگهای گوگردی ارزان هستند اما رنگ تیره و تار ایجاد می کنند. آنها بطور کلی ثبات شستشویی خوبی دارند اما در برابر سفیدگری حساس هستند. رنگهای گوگردی (خصوصا مشکی) روی پارچه تحت شرایط گرم و مرطوب، اسید ایجاد می کنند. این رنگها برای الیاف سلولزی مناسب هستند خصوصا اینکه رنگ مشکی مناسب و مقرون بصره روی پارچه های سلولزی ایجاد می نمایند.
278	sulfuric acid	H_2SO_4 مواد غیر آلی (معدنی) اسیدی، اسید قوی. اسید سولفوریک در برخی فرآیندهای آماده سازی و رنگرزی (اغلب با پشم) استفاده می شود. اسید غلیظ سرعت آب را جذب می کند و در این فرآیند گرما از خود آزاد می کند. سوختگی پوست می تواند در اثر گرما در چندین ثانیه ایجاد گردد. سدیم بی سولفات بعنوان جایگزین استفاده می شود.
279	supermilling	طبقه ای از رنگهای اسیدی. رنگهای اسیدی سوپرمیلینگ شفافیت متوسط دارند و ثبات شستشویی خوب تا خیلی خوب ایجاد می کنند، اما یکنواختی مناسبی ارائه نمی دهند. خصوصیات یکنواخت سازی آنها به کنترل دقیق فرآیند مربوط می شود. تفاوت آشکاری بین رنگهای میلینگ و سوپرمیلینگ وجود ندارد. این رنگها برای پشم استفاده می شوند و روی نایلون نیز عملکرد مناسبی دارند.
280	surfactant	مواد سطح فعال هنگامی که در رنگرزی استفاده می شوند بعنوان مواد شوینده مصنوعی مطرح هستند. یک سر مولکول سورفکتانت آبدوست (هیدروفیل) و سر دیگر آن آبگریز (هیدروفوب، لیپوفیل یا چربی دوست) می باشد. سورفکتانتها را می توان باتوجه به خصوصیات مخصوص به ساختارهای آبدوست و آبگریز ستر کرد. سورفکتانت ها برای شستشوی الیاف و پارچه استفاده می شود، بعنوان مواد مرطوب کننده و ریتارد در رنگرزی عمل می کند و به زدودن رنگهای فیکسه نشده بعد از رنگرزی کمک می کند. انواع نانیونیک، آنیونیک و کاتیونیک را شامل می شوند. برخی از نرم کننده های پارچه ها سورفکتانت ها

		هستند. طیف وسیعی از سورفکتانت ها در بازار وجود دارند.
281	syntan	مواد برنزه کننده مصنوعی. بسیاری از سینتان ها وجود دارند که مخلوطی از مواد شیمیایی می باشند. آنها در تکمیل های پس از رنگریزی پشم و نایلون بمنظور بهبود ثبات شستشویی بکار می روند.
282	tannic acid	مخلوطی از ترکیبات بدست آمده از چوب درخت بلوط و دیگر منابع طبیعی. تکمیل تانیک اسید برای بهبود ثبات شستشویی رنگ در نایلون و پشم استفاده می شود.
283	tartar emetic	پتاسیم آنتیموان تارتارات؛ معمولا با تانیک اسید بمنظور بهبود ثبات شستشویی پشم و نایلون بکار می رود.
284	technical grade	اصطلاحی که برای فروش مواد شیمیایی بمنظور اهداف صنعتی بکار می رود. اندازه بسته های مواد شیمیایی اغلب حدود ۲۵ کیلوگرم یا ۵۰ پوند می باشد.
285	TENCEL®	الیاف سلولزی بازیافتی لایوسل استحکام مرطوب بالاتری نسبت به سائز الیاف سلولزی بازیافتی مانند ویسکوزیون دارد و مانند پنبه رنگریزی می گردد.
286	tendering	ضعیف شدن لیف در اثر تخریب شیمیایی می باشد. الیاف سلولزی در معرض اسیدها و یا استفاده بیش از حد سفیدکننده های اکسیدکننده آسیب می بینند.
287	thiodiglycol	تیو دی اتیلن گلایکول یا ۲ و ۲ تیو دی اتانول تیو دی گلایکول اغلب بمنظور بهبود حلالیت رنگهای اسیدی و یا استفاده در خمیر چاپ بکار می رود. اگر با هیدروکلریک اسید مخلوط شود بسیار خطرناک خواهد بود.
288	thiourea dioxide	تیوکس؛ ماده احیاء کننده در برداشت و رنگهای خمی؛ اغلب فرمامین سولفونیک اسید یا تیوکس نامیده می شود؛ تیو اوره دی اکسید ماده برداشت محبوب می باشد، برای سفیدگری پشم استفاده می شود و آسیبی که کلر به پشم می رساند را ندارد. تیو اوره دی اکسید ایمن می باشد. پودر تیوکس اشتعال پذیر می باشد. کربوکی متیل نشاسته (مونوگام) در صورت لزوم بعنوان غلظت دهنده بکار می رود.
289	tin chloride	قلع کلرید، قلع (۲) کلرید؛ SnCl_2 کلرید قلع اغلب بعنوان ماده احیاء کننده برای چاپ برداشت استفاده می شود. در بسیاری از موارد سدیم فرمالدئید سولفوکیسلات و روی فرمالدئید سولفوکیسلات جایگزین می شوند. بعنوان دندانه با برخی از رنگینه های طبیعی بکار می رود.
290	triple-beam balance	ابزار اندازه گیری وزن در حال حاضر ابزار اندازه گیری الکترونیکی وجود دارند که می توانند بصورت دقیق وزن را به ما نشان دهند.
291	T.S.P. (or TSP)	Na_3PO_4 ، تری سدیم فسفات؛ سدیم فسفات (تری بازیک)

		اغلب برای ایجاد $\text{PH} = 12$ در فرآیندهای رنگرزی بکار می رود. ممکن است در شستشو نیز استفاده شود. محلولهای قوی آن به پوست آسیب می رسانند.
292	TUDO	تیو اوره دی اکسید
293	Tyvek®	ماده کاغذمانندی که از الیاف پلی اتیلن بدست می آید. توسط دوپونت تولید می شود. ماده بی بافت خیلی قوی می باشد که در شرایط خاص استفاده می گردد.
294	ultraviolet	نوری که در محدوده مرئی قرار نمی گیرد و بعد از آبی قرار می گیرد. نور ماوراء بنفش ممکن است باعث رنگ پریدگی شود. تقسیم بندی آن بصورت زیر می باشد: $\text{UV-A} = 315-400 \text{ nm}$, $\text{UV-B} = 280-315 \text{ nm}$, $\text{UV-R} = 280-400 \text{ nm}$
295	union dye	رنگی که مخلوطی از دو کلاس رنگی مختلف و یا بیشتر می باشد و برای رنگرزی الیاف مخلوط بکار می رود. این رنگها می توانند مخلوطی از رنگ مستقیم و اسیدی باشند که برای مخلوط پنبه- پشم استفاده می شوند و می توانند مخلوطی از رنگ راکتیو و دیسپرس باشند که برای مخلوط پنبه- پلی استر استفاده شوند.
296	urea	ترکیبات نیتروژنی آلی؛ NH_2CONH_2 اوره برای اهداف مختلف در رنگرزی استفاده می شود. اوره حلالیت برخی از رنگها مانند راکتیو MX را در آب افزایش می دهد. اوره تورم الیاف را افزایش داده و پیوندهای شیمیایی را می شکند و به نفوذ و جذب رنگ کمک می کند.
297	van der Waals forces	نیروهای واندروالس، نیروهای درون مولکولی هستند که در نتیجه قرارگیری بار الکتریکی و مولکولها مولکول بطور کامل از نظر الکتریکی خنثی می باشد. نیروهای واندروالس ضعیف بوده و به آسانی شکسته می شوند؛ اما در رنگرزی از اهمیت بالایی برخوردار هستند.
298	vat dye	کلاسی از مواد رنگزا که از حالت پیگمنت نامحلول در آب، با استفاده از مواد احیاء کننده، به فرم لوکوی محلول در می آیند، در این حالت درون لیف نفوذ کرده و سپس با انجام عمل اکسیداسیون به حالت اولیه خود برمی گردند. رنگهای خمی، بجز رنگهای ایندیگوئیدی، ثبات های نوری و شستشویی خیلی بالایی دارند. در سفیدگری مقاومت خوبی در برابر کلر دارند. فرآیند استفاده از رنگهای گوگردی همانند رنگهای خمی می باشد. اغلب رنگهای خمی مدرن بشکل محلول وجود دارند.
299	vinegar	استیک اسید رقیق شده؛ نوعا حدود ۵٪ می باشند. بسیاری از وینگارهای سفید خریداری شده با رقیق سازی محلول غلیظ استیک اسید تولید شده از ستر گازهای طبیعی تشکیل شده اند. وینگار رقیق شده با ۱۰ بخش آب PH در حدود ۴/۲ ایجاد می نماید.
300	vinyl sulfone	وینیل سولفون یا سولفون رنگهای راکتیو؛ بطور کلی برای الیاف سلولزی بکار می روند ولی برخی از آنان برای پشم هم استفاده می شوند. رنگهای وینیل سولفون فعالیت متوسطی دارند، در بالای دمای اتاق و پایین دمای جوش استفاده می شوند. تنها زمانی فعال می شوند که در معرض PH قلیایی قرار گیرند. این رنگها برای چاپ برداشت استفاده می شوند، چون به آسانی توسط احیاء کننده برداشت می شوند. رمازول R نام عمومی آن می باشد.

301	washfastness	اندازه مقاومت رنگ در برابر شستشوی لیف. تعداد زیادی از تست های صنعتی وجود دارد که برای ثبات شستشوی بکار می روند. ثبات شستشویی به ساختار رنگ درون لیف بستگی دارد. لزوما رابطه ای بین ثبات شستشویی و ثبات نوری نمی باشد.
302	washfast acid dyes	دسته ای از رنگهای اسیدی که ثبات شستشویی خوبی دارند. این اصطلاح توسط فروشندگان برای رنگهایی که ثبات شستشویی خوبی دارند استفاده می شود. اغلب از رنگهای کلاس پرمتالایز، میلینگ و راکتیو می باشند.
303	washing soda	سدیم کربنات سود شستشو، اگر خالص باشد، سدیم کربنات دی هیدراته شده ($\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$) محلول شستشوی سود ممکن است شامل افزودنی هایی مانند دترجنت (مواد شوینده)، نمک و سفیدکننده های نوری باشد؛ و جایگزین مناسبی برای سود سوزآور نمی باشد.
304	weak acid/weak base	اسید ضعیف و باز ضعیف
305	wetting agent	مواد شیمیایی که به نفوذ آب به ماده کمک می کند یا فیلمی روی سطح ایجاد می کند؛ معمولا سورفکتانت ها هستند. مواد تر کننده اغلب در رنگرزی به نفوذ بهتر رنگ به الیاف کمک می کند.
306	w/v	نسبت وزن به حجم W/V اغلب محلولها بصورت درصد وزنی به حجمی می باشند. این بدان معناست که ماده ای که وزن آن اندازه گیری می شود، محلول آن در نهایت اندازه گیری می شود. بعنوان مثال سدیم کلرید ۵٪ وزنی به حجمی یعنی ۵ گرم در اب کافی حل شده و حجم آن به ۱۰۰ میلی لیتر رسانده می شود (یا ۱۵۰ گرم در ۳ لیتر). اغلب محلولها بدین صورت بیان می شوند.
307	w/w	نسبت وزن به وزن W/W محلولها گاهی اوقات بصورت درصد وزنی به وزنی بیان می شوند. ماده حل شده و محلول نهایی هر دو بصورت وزنی اندازه گیری می شوند. بعنوان مثال اوره ۱۰٪ وزنی یعنی از حل کردن یک پوند اوره در ۹ پوند آب بدست می آید.
308	zinc formaldehyde sulfoxylate	روی فرمالدئید سولفوکسیلات؛ ماده احیاء کننده با کالر ایندکس ۶ مواد برداشتی که در شرایط اسیدی ملایم کار می کنند. بجای سدیم فرمالدئید سولفوکسیلات روی پشم بکار می رود. اغلب در چاپ تخت برداشت پوشاک استفاده می شود.